

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Εργαστήριο Ευρωπαϊκής
Ενοποίησης και Πολιτικής
(ΕΕΕΠ)

eeep.pspa.uoa.gr

Email: newsletter_eeep@pspa.uoa.gr

Τηλ: 2103689535.

Ελληνικό Κέντρο
Ευρωπαϊκών Μελετών

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τεύχος 38, Μάρτιος 2008.

ΚΩΔΙΚΟΣ: 6029

**Πάνος Καζάκος, «Μετά το Ευρωπαϊκό συμβούλιο του Μαρτίου: Η
Στρατηγική της Λισαβόνας και ο δύσβατος δρόμος των μεταρρυθμίσεων».** 3

Επισκόπηση 4

- Κόσσοβο
- Διάφορα

ΑΠΟΨΕΙΣ 9

- Κ. Σημίτης, «Γιατί πρέπει να αλλάξουμε πολιτική» (Τουρκία)

Φάκελος: Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 10

Παρακολούθηση των εκθέσεων διεθνών οργανισμών, 19

**μη κυβερνητικών οργανώσεων και της επιστημονικής έρευνας για
την ελληνική οικονομία και την Ε.Ε.**

- Έκθεση για την ελληνική οικονομία 4/07», IOBE.

Τύπος 22

- Ελληνικός
- Ξένος

Τεκμηρίωση 25

- Α. Βιβλιοπαρουσιάσεις,
Π.Κ. Ιωακειμίδης, «Η Ελλάδα στο Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Περιφερειακό Σύστημα»
- Β. Περιλήψεις πρόσφατων διδακτορικών διατριβών.
- Γ. Επισκόπηση Έρευνας
- Δ. Τεκμηρίωση.

Εκδηλώσεις 29

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΕΕΕΠ)
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών**

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή ανάμεσα σε άλλα:

- τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο,
- τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό και
- τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Πάνος Καζάκος

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Κλεοπάτρα Ματσουκά

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινισιζέλης, Λ.

Τσούκαλης, Κ. Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνυ, Ε. Δούση, Κ. Μπότσιου

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
(ΕΚΕΜ), Ξενοφώντος 4, 105 57 Αθήνα**

Το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών ιδρύθηκε το 1988 ως ανεξάρτητο ερευνητικό κέντρο, θεσμικά εποπτευόμενο από το Υπουργείο Εξωτερικών. Κύρια αποστολή του είναι η μελέτη και έρευνα των θεμάτων της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και γενικότερα του Ευρωπαϊκού χώρου και αυτών που συνδέονται με τη συμμετοχή και το έργο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και των γενικότερων θεμάτων της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Στην τρέχουσα περίοδο, το Ε.Κ.Ε.Μ. αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στα θέματα της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συζήτηση για το "Μέλλον της Ευρώπης" και την Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη, την ανάπτυξη της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ), την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, τις εξωτερικές θεσμικές σχέσεις της Ένωσης, καθώς και γενικότερα την προσαρμογή της Ελλάδας στο μεταβαλλόμενο ευρωπαϊκό περιβάλλον. Επιπλέον στις ερευνητικές προτεραιότητες του Ε.Κ.Ε.Μ. εντάσσονται σταδιακά και ζητήματα γενικότερης διεθνούς πολιτικής, όπως οι διατλαντικές σχέσεις, οι προοπτικές της διεθνούς οικονομίας, καθώς και ζητήματα διεθνούς και περιφερειακής ασφάλειας.

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης: Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Εκδότης: Πάνος Καζάκος, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής
Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου: Καθηγητής Π. Κ. Ιωακειμίδης

Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιαντάου (υπεύθυνη σύνταξης), Κλεοπάτρα Ματσουκά.

Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκε επίσης η Μάρω Λαγκαδινού.

Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: 2103689535, newsletter_eeep@pspa.uoa.gr

Η έκδοση γίνεται σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (ΕΚΕΜ).

Πάνος Καζάκος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Διευθυντής ΕΕΕΠ.

**«Μετά το Ευρωπαϊκό συμβούλιο του Μαρτίου: Η Στρατηγική της Λισαβόνας και ο
δύσβατος δρόμος των μεταρρυθμίσεων».**

Στο τελευταίο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (13-14 Μαρτίου 08) οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της Ένωσης συμφώνησαν στην έναρξη ενός νέου τριετούς κύκλου για τη Στρατηγική της Λισαβόνας (ΣτΛ, 2008-2010). Η στρατηγική αυτή έχει ως κύριο γενικό στόχο να επιταχύνει την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Ο στόχος αναμένεται να επιτευχθεί με δράσεις για την έρευνα και καινοτομία, την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας, τη μεταρρύθμιση των αγορών εργασίας (όπου πλέον η περιβόητη «ευλυγισία με ασφάλεια» (flexisecurity) εξελίσσεται σε όρο-κλειδί, και την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στη ΣτΛ συμπυκνώνονται οι επικρατούσες αντιλήψεις για μεταρρυθμίσεις στα κράτη μέλη. Αλλά η πραγματικότητα των μεταρρυθμίσεων διάφερε από χώρα σε χώρα.

Στην Ελλάδα και αλλού ισχυρές αντιστάσεις από οργανωμένα συμφέροντα και γραφειοκρατία, που έχουν απέναντί τους πολιτικούς που υποτάσσονται στην λογική του «πολιτικού κόστους», επηρεάζουν είτε τους ρυθμούς των μεταρρυθμίσεων είτε, συχνά, την ποιότητά τους όταν αυτές επιχειρούνται. Οι πρόσφατες εντάσεις γύρω από την ασφαλιστική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα μας υπενθύμισαν για άλλη μια φορά (η προηγούμενη αφορούσε στο νόμο Γιαννίση) πόσο ισχυρή είναι η υπεράσπιση κεκτημένων που δεν έχουν οικονομική νομιμοποίηση.

Γενικά, οι εσωτερικές μεταρρυθμίσεις στη χώρα υπόκεινται αμεσότερα, λόγω της θεσμικής πυκνότητας της Ένωσης, σε ευρωπαϊκές επιρροές. Υποθέτουμε ότι χωρίς τις πολλαπλές ενωσιακές επιρροές μέσω κανόνων δικαίου (εσωτερική αγορά!), νομισματική ένωση, εισροών πόρων, ανταλλαγής εμπειριών κ.λ.π., οι μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα, όσες έγιναν με κάποιο τρόπο τα τελευταία 20 χρόνια, θα πραγματοποιούντο με πολύ βραδύτερους ρυθμούς ή, στη χειρότερη περίπτωση, θα αναβάλλονταν ώσπου να ξεσπάσει μια βαθιά κρίση.

Ας προσθέσουμε ότι η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη (που υπεγράφη τον περασμένο Δεκέμβριο) δεν τροποποίησε ουσιαστικά ούτε τη γενική κατεύθυνση της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής στην ΕΕ, ούτε τους θεσμούς και τις διαδικασίες μέσω των οποίων εφαρμόζεται. Επιβεβαίωσε τάσεις που διαμορφώθηκαν τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Αυτό σημαίνει ότι η Ελλάδα, η οποία είναι regime taker, πρέπει να εφαρμόζει διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και μάλιστα σε σειρά ολόκληρη περιοχών πολιτικής όπου, τυπικά, διατηρεί την εθνική της κυριαρχία, όπως είναι η δημόσια διοίκηση, η κοινωνική ασφάλιση, η άμεση φορολογία, κρίσιμες πτυχές των εργασιακών σχέσεων, η εκπαίδευση.

Με τη Στρατηγική της Λισαβόνας II οι κυβερνήσεις δεσμεύθηκαν να συντάσσουν μεσοχρόνια εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ). Η Ελλάδα κατέθεσε το δικό της ήδη το 2005 για την περίοδο 2005-2008. Με τα προγράμματα αυτά επιδιώκεται να συνδεθούν καλύτερα οι διάφορες περιοχές μεταρρυθμιστικής πολιτικής. Συμπληρώνονται από τα προγράμματα σταθεροποίησης και ανάπτυξης στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, που αφορούν κυρίως στη μακροοικονομική και δημοσιονομική πολιτική και, στην περίπτωση των χωρών της συνοχής, από τα Εθνικά Στρατηγικά Προγράμματα Ανάπτυξης 2007-2013. Τα τελευταία, που είναι σαφώς

λεπτομερέστερα οφείλουν πλέον να υπηρετούν τους στόχους της Λισαβόνας και συνδέονται με τις μεταφορές πόρων μέσω των διαρθρωτικών ταμείων.

Διευκρινίζουμε ότι πολλές μεταρρυθμίσεις στη χώρα δεν «επιβάλλονται» από το «ξένο» κέντρο των Βρυξελλών, αλλά είναι όντως εσωτερική επιλογή που επιβάλλεται λογικά από τα πράγματα. Το ασφαλιστικό σύστημα προσφέρει ίσως το καλύτερο παράδειγμα για να εξηγήσουμε την επισήμανση αυτή. Η μεταρρύθμισή του προκύπτει από την ανάγκη για εκλογίκευση, διατηρήσιμα συνταξιοδοτικά συστήματα και δημοσιονομική σταθερότητα στο μέλλον. Η Ένωση προάγει τον διάλογο για την από κοινού κατανόηση των προβλημάτων, προειδοποιεί για τις συνέπειες της μη μεταρρύθμισης, διευκολύνει τη κατανόηση των εμπειριών άλλων χωρών («καλών πρακτικών»).

Συμπερασματικά, η Ελλάδα, όπως και άλλες ευρωπαϊκές χώρες, θα είναι και μετά τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη υποχρεωμένη «από τα πράγματα» (δηλαδή από τις γενικότερες συνθήκες παγκοσμιοποίησης, τις νέες διεθνείς απειλές, τα βάρη του παρελθόντος και τη βασική επιλογή της ένταξης σε ΕΕ και Ευρωζώνη που συνεπάγεται συμμετοχή στις πολυσχιδείς «διαδικασίες» της Ένωσης) να ακολουθήσει τον δρόμο των μεταρρυθμίσεων. Η εναλλακτική λύση θα ήταν η έξοδος από την ΟΝΕ και ενδεχομένως από την ΕΕ που όμως κατά γενική εκτίμηση θα είχε καταστροφικές συνέπειες.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΟΣΣΟΒΟ: ένας μήνας μετά την κήρυξη ανεξαρτησίας¹.

Έχει περάσει παραπάνω από ένας μήνας από την ημέρα ανεξαρτησίας του Κοσσόβου στις 17 Φεβρουαρίου. Τα πράγματα κύλησαν σχετικά καλά και πολλά προβλήματα, που πολλοί πίστευαν ότι θα υπήρχαν, τελικά αποφεύχθηκαν. Ανησυχίες για μαζική έξοδο Σέρβων, οικονομικά και ενεργειακά μποϊκοτάζ ακόμα και στρατιωτική επέμβαση από τη Σερβία, αποδείχτηκαν αβάσιμες. Η κυβέρνηση του Κοσσόβου έστειλε θετικά μηνύματα στην Σερβική μειονότητα και δεσμεύτηκε να προστατέψει τα δικαιώματα τους καθώς και την πολιτισμική τους και θρησκευτική τους κληρονομιά. Παρόλα αυτά οι κίνδυνοι για μελλοντική βία παραμένουν ορατοί.

¹

http://ec.europa.eu/ellada/press/representation_pr/press130308eurobarometre_el.htm

Υπάρχει η πιθανότητα απόσχισης της Μιτρόβιτσα και αυτομάτως το Κόσσοβο θα γίνει άλλη μια περιοχή «παγωμένης σύγκρουσης». Αυτό το σενάριο δεν επιτρέπει την εφαρμογή σχεδίου ειρήνευσης στα Δυτικά Βαλκάνια. Η Σερβία έχει σχεδόν παγώσει τις σχέσεις της με τη Δύση, η Ρωσία είναι παρούσα και έτοιμη να αναλάβει ενεργό ρόλο σε περίπτωση που τα πράγματα χειροτερέψουν, τα Η.Ε. στάθηκε αδύνατο να επιλύσουν το ζήτημα και η ΕΕ ακόμα δεν γνωρίζει τον ρόλο που θα διαδραματίσει στο άμεσο μέλλον. Την ίδια ώρα η Σερβία έχει σχέδια διαμελισμού του Κοσσόβου, ενώ η διεθνής κοινότητα δεν έχει ακόμα στείλει ξεκάθαρο μήνυμα. Η Ε.Ε. και τα Η.Ε. δεν μπορούν ακόμα να συμφωνήσουν για την διαδικασία παράδοσης (από τα Η.Ε. στην Ε.Ε.) και οι συζητήσεις για μετάβαση έχουν σταματήσει. Τα Η.Ε.

προτείνουν την παραμονή τους και μετά την πάροδο των πρώτων 120 ημερών μετά την ανεξαρτησία ενώ το ΝΑΤΟ ανησυχεί ότι θα πρέπει να διατηρήσει την παρουσία του στην περιοχή σε περίπτωση που εθνικιστές Σέρβοι, με την υποστήριξη του Βελιγραδίου, συνεχίσουν να υπονομεύουν τις αρχές των Η.Ε. στο Κόσσοβο.

Οι σοβαρές ταραχές που ξέσπασαν στη Μιτρόβιτσα στις 17 Μαρτίου έθεσαν πάλι επί τάπητος το ζήτημα της εδαφικής ακεραιότητας του Κοσσυφοπεδίου, αλλά και της σταθερότητας σε ολόκληρη την περιοχή. Στις σοβαρές ταραχές μεταξύ της Σερβικής μειονότητας και των δυνάμεων ασφαλείας ΚFOR τραυματίστηκαν πάνω από 100 άνθρωποι. Επτά ώρες χρειάστηκαν οι νατοϊκές δυνάμεις για να θέσουν υπό τον έλεγχό τους την κατάσταση. Με άρματα μάχης και με περιπολίες προσπαθούσαν να επιβάλλουν την τάξη στη περιοχή καθώς υπήρχαν ακόμη μικροσυμπλοκές. Οι ταραχές ήταν οι χειρότερες από την 17η Φεβρουαρίου και ξεκίνησαν όταν 50 Σέρβοι κατέλαβαν το κτίριο των δικαστηρίων σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την ανεξαρτησία. Η κατάσταση ήταν από το 1999 τεταμένη στην Μιτρόβιτσα σε μια περιοχή, που τον Μάρτιο του 2004 έγιναν ταραχές που στοίχισαν τη ζωή σε 20 Σέρβους και Κοσσοβάρους. Τότε η διεθνής δύναμη UNMIK δεν κατόρθωσε να αποτρέψει τον ξεριζωμό 4.000 Σέρβων, διότι είχε ελάχιστη επαφή με τον πληθυσμό. Η διοίκηση των Ηνωμένων Εθνών προσπαθεί να αποτρέψει την de facto απόσχιση της σερβικής Μιτρόβιτσα κάτι που τώρα, μετά την απόσυρση του πολιτικού της προσωπικού για λόγους ασφαλείας, είναι σχεδόν αδύνατο. Τα επεισόδια καταδίκασε η ΕΕ κάνοντας έκκληση για αυτοσυγκράτηση και ψυχραιμία. Οι ΗΠΑ εξέφρασαν την ανησυχία τους και κάλεσαν το Βελιγράδι

να παρέμβει στους Σέρβους της Μιτρόβιτσα, ώστε να πάψουν τις προκλητικές ενέργειες. Ο εκπρόσωπος τύπου του υπουργείου Εξωτερικών της Γερμανίας κατέστησε σαφές ότι για τη Γερμανία δεν τίθεται ζήτημα διχοτόμησης του Κοσσυφοπεδίου, αντίθετα στηρίζει την εδαφική ακεραιότητά του. Διακήρυξε επίσης την αποφασιστικότητα της γερμανικής κυβέρνησης να καταβάλει κάθε προσπάθεια για να αποτρέψει κάθε κίνηση που υποσκάπτει αυτό τον στόχο. Ωστόσο μετά τις ταραχές, Γερμανοί πολιτικοί παρατηρητές επισημαίνουν ότι ακόμη και αν διατηρήσει στα χαρτιά την εδαφική ακεραιότητά του, το Κοσσυφοπέδιο θα πρέπει να θεωρηθεί μάλλον ως μια de facto διχοτομημένη χώρα.

Παράλληλα με τις ταραχές, η Σερβία βιώνει άλλη μια πολιτική κρίση καθώς ο πρωθυπουργός της χώρας Vojislav Kostunica ανακοίνωσε στις 8 Μαρτίου την παραίτησή του. Η εξέλιξη αυτή ήταν αναμενόμενη μετά την κρίση που ξέσπασε σχετικά με την ανεξαρτησία του Κοσσόβου και τις συνέπειες της στην προσέγγιση της Σερβίας με την ΕΕ. Υπέρ πρόωρων εκλογών τάχθηκε και ο Πρόεδρος της χώρας Boris Tadic. Μετά τη διάλυση της βουλής ο Boris Tadic θα προκηρύξει και επίσημα τη διενέργεια εκλογών, καθώς όπως υπογράμμισε αυτός είναι ο μόνος δημοκρατικός τρόπος υπέρβασης της πολιτικής κρίσης. Μερικές ώρες πριν ο Vojislav Kostunica είχε εξηγήσει σε συνέντευξη Τύπου τους λόγους που τον οδήγησαν στην απόφαση του να παραιτηθεί. Η κυβέρνηση της Σερβίας δεν έχει πλέον ενιαία πολιτική όσο αφορά τα μεγάλα ζητήματα που αφορούν στο μέλλον της χώρας, συγκεκριμένα τις περιοχές Κόσσοβο και Μετόχια, ως τμήματα της Σερβίας. Μία κυβέρνηση χωρίς ενιαία πολιτική δεν

μπορεί φυσικά να λειτουργήσει, υπογράμμισε ο Σέρβος πρωθυπουργός.

Μετά την ανεξαρτητοποίηση του Κοσσυφοπεδίου, την οποία ήδη αναγνώρισαν οι περισσότερες χώρες της Ε.Ε., η πολιτική κρίση στο Βελιγράδι οξύνθηκε. Ο Boris Tadic έφερε στο κοινοβούλιο σχέδιο ψηφίσματος, με το οποίο, επί της ουσίας, η Σερβία αποστασιοποιείται από την Ε.Ε. Οι κυβερνητικοί εταίροι απέρριψαν την πρόταση του Vojislav Kostunica, την οποία όμως υποστήριζαν οι εθνικιστές της αντιπολίτευσης. Αλλά ο κυβερνητικός συνασπισμός του Βελιγραδίου ήταν εξ αρχής ασταθής. Συγκροτήθηκε κατόπιν δυτικών πιέσεων προκειμένου να αποτραπεί η συμμετοχή στην κυβέρνηση του εθνικιστικού Ριζοσπαστικού Κόμματος, που είναι η ισχυρότερη δύναμη στο κοινοβούλιο. Αυτό δεν πρόκειται να αλλάξει και μετά τις επικείμενες πρόωρες εκλογές. Και αυτό γιατί οι εξελίξεις στο Κόσσοβο και η στάση της Δύσης έχουν πληγώσει την εθνική υπερηφάνεια των Σέρβων. Και όπως είπε ο Vojislav Kostunica, όλα τα κόμματα στη Σερβία, χωρίς καμία εξαίρεση, εξέφρασαν τη βούληση να γίνει η Σερβία μέλος της Ε.Ε. Η διαφορά έγκειται στο πώς θα γίνει αυτό. Με ή χωρίς το Κόσσοβο; Αυτό είναι το σημαντικό ζήτημα, για το οποίο η κυβέρνηση δεν τηρεί ενιαία στάση. Τις διαπιστώσεις του αναφορικά με την απουσία κοινής βούλησης στο ζήτημα του Κοσσυφοπεδίου δεν συμερίζεται ο Boris Tadic, που υπογραμμίζει ότι η διάσταση απόψεων σημειώνεται μόνο στο ζήτημα της ευρωπαϊκής προοπτικής της χώρας. Σύμφωνα με τον Boris Tadic, μόνο με τη συμμετοχή της Σερβίας στην Ε.Ε. θα είναι αποτελεσματικότερος ο αγώνας για το Κόσσοβο.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ευρωβαρόμετρο: το περιβάλλον στο επίκεντρο του προβληματισμού.²

Περισσότεροι από τα δύο τρίτα των Ευρωπαίων προτιμούν οι πολιτικές αποφάσεις για το περιβάλλον να λαμβάνονται σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με έρευνα του Ευρωβαρόμετρου που δημοσιεύθηκε στις 13 Μαρτίου 2008. Από την έκθεση προκύπτει επίσης ότι οι Ευρωπαίοι συνειδητοποιούν ολοένα και περισσότερο το ρόλο του περιβάλλοντος στην καθημερινή τους ζωή. Περισσότεροι από το 95% των Ευρωπαίων πολιτών πιστεύουν ότι είναι σημαντικό να προστατευθεί το περιβάλλον. Σε ποσοστό 80% περίπου πιστεύουν ότι επηρεάζει την ποιότητα ζωής τους και θεωρούν ότι έχουν κάποιο ρόλο να παίξουν στην προστασία του. Η αλλαγή του κλίματος βρίσκεται στην κορυφή των περιβαλλοντικών ανησυχιών των Ευρωπαίων, ακολουθούμενη από τη ρύπανση και τις καταστροφές που προκαλούνται από ανθρώπινες δραστηριότητες.

Σύμφωνα με τον αρμόδιο Επίτροπο για το περιβάλλον, Σταύρο Δήμα, «οι περισσότεροι Ευρωπαίοι θεωρούν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να πράττει περισσότερα για το περιβάλλον και ότι οι αποφάσεις για το περιβάλλον λαμβάνονται καλύτερα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Η συντριπτική πλειοψηφία των Ευρωπαίων θεωρούν την εναρμονισμένη ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία απαραίτητη και πιστεύουν ότι η Ε.Ε. πρέπει να βοηθήσει τις τρίτες χώρες να βελτιώσουν τα περιβαλλοντικά τους πρότυπα.»

Ενώ από την έρευνα του Ευρωβαρόμετρου προκύπτει ότι τα πέντε

περιβαλλοντικά ζητήματα που απασχολούν περισσότερο τους Ευρωπαίους είναι η αλλαγή του κλίματος, η ρύπανση του αέρα και των υδάτων, οι ανθρωπογενείς καταστροφές και η χρήση χημικών ουσιών στα προϊόντα καθημερινής χρήσης, στην πλειονότητά τους ανησυχούν επίσης για τη χρήση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) στη γεωργία. Οι Ευρωπαίοι πολίτες σε ποσοστό 58% δηλώνουν ότι θεωρούν επίφοβη τη χρήση των ΓΤΟ ενώ 21% την υποστηρίζουν.

Οι Ευρωπαίοι πολίτες δείχνουν αξιοσημείωτη προθυμία να αρχίσουν να αγοράζουν προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον. Περίπου τα τρία τέταρτα των Ευρωπαίων δηλώνουν ότι είναι διατεθειμένοι να το πράξουν, ακόμη και εάν τους στοιχίζουν λίγο περισσότερο. Κατά μέσο όρο μόνο το 17% των Ευρωπαίων δήλωσαν ότι είχαν αγοράσει φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα κατά τον προηγούμενο μήνα. Αυτό σημαίνει ότι το 60% περίπου των Ευρωπαίων δηλώνουν ότι επιθυμούν να στραφούν προς την κατανάλωση οικολογικών προϊόντων, αλλά δεν το έχουν πράξει ακόμη. Η πλειονότητα των Ευρωπαίων (52%) δηλώνουν ότι θα ήταν σε θέση να αναγνωρίσουν ένα γνήσια φιλικό προς το περιβάλλον προϊόν από την ετικέτα του.

Σχετικά με το ερώτημα αν η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί εμπόδιο στην καλή οικονομική επίδοση ή κίνητρο για καινοτομία, τα δύο τρίτα περίπου των Ευρωπαίων θεωρούν την προστασία του περιβάλλοντος

περισσότερο ως κίνητρο για καινοτομία (63%) και λιγότερο ως εμπόδιο στην οικονομική επίδοση (16%). Σχεδόν ισάριθμοι Ευρωπαίοι (64%) θεωρούν ότι πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην προστασία του περιβάλλοντος σε σχέση με την οικονομική ανταγωνιστικότητα ενώ σε ποσοστό 18% θεωρούν σημαντικότερη την ανταγωνιστικότητα.

Πάνω από τα δύο τρίτα των Ευρωπαίων πολιτών είναι επίσης πεπεισμένοι ότι η μέτρηση της προόδου κάθε χώρας θα έπρεπε να βασίζεται σε κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και οικονομικούς δείκτες, ενώ η μειοψηφία (15%) πιστεύουν ότι η πρόοδος πρέπει να βασίζεται κυρίως σε χρηματοοικονομικούς δείκτες.

Τα δύο τρίτα περίπου των Ευρωπαίων πολιτών προτιμούν να λαμβάνονται οι αποφάσεις για το περιβάλλον από κοινού στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρά σε εθνικό επίπεδο. Σημαντικό ποσοστό Ευρωπαίων δηλώνουν επίσης ότι θεωρούν την εναρμονισμένη Ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία απαραίτητη (82%), ότι η Ε.Ε. πρέπει να βοηθήσει τις χώρες που δεν είναι μέλη της να βελτιώσουν τα περιβαλλοντικά τους πρότυπα (80%) και ότι η Ε.Ε. πρέπει να διαθέσει περισσότερα κονδύλια για την προστασία του περιβάλλοντος (78%).

Το 78% περίπου των Ευρωπαίων θεωρούν επίσης χρήσιμη τη δημιουργία Ευρωπαϊκής δύναμης πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών στην χώρα τους.

² ec.europa.eu/ellada/press/representation_pr/press130308eurobarometre_el.htm

Η Επιτροπή αξιολογεί το πρόγραμμα σταθερότητας της Ελλάδας³

ΠΙΝΑΚΑΣ: ΕΛΛΑΔΑ

Σύγκριση βασικών μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων¹

		2006	2007	2008	2009	2010
Πραγματικό ΑΕΠ (% μεταβολή)	ΠΣ Δεκ. 2007	4.2	4.1	4.0	4.0	4.0
	COM Νοεμ. 2007	4.3	4.1	3.8	3.7	μ.δ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	4.0	3.9	4.0	4.1	μ.δ.
Πληθωρισμός ΕνΔΤΚ (%)	ΠΣ Δεκ. 2007	3.3	2.9	2.8	2.7	2.6
	COM Νοεμ. 2007	3.3	2.8	3.1	3.1	μ.δ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	3.3	3.3	2.8	2.6	μ.δ.
Κενό παραγωγής ² (% του δυνητικού ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	0.8	0.8	0.8	0.9	1.1
	COM Νοεμ. 2007 ³	1.1	1.3	1.2	1.2	μ.δ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	1.0	0.9	1.1	1.5	μ.δ.
Καθαρός δανεισμός έναντι της αλλοδαπής (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	-12.3	-12.8	-12.7	-12.5	-12.2
	COM Νοεμ. 2007	-9.6	-9.4	-9.5	-9.4	μ.δ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	-8.9	-7.9	-7.6	-7.3	μ.δ.
Ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	-2.5	-2.7	-1.6	-0.8	0.0
	COM Νοεμ. 2007	-2.5	-2.9	-1.8	-1.8	μ.δ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	-2.6	-2.4	-1.8	-1.2	μ.δ.
Πρωτογενές Ισοζύγιο (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	-2.4	-2.2	-1.6	-1.1	μ.δ.
	COM Νοεμ. 2007	1.6	1.2	2.4	3.1	3.8
	ΠΣ Δεκ. 2006	1.6	1.0	2.1	2.0	μ.δ.
Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο ² (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	2.0	2.0	2.4	2.9	μ.δ.
	COM Νοεμ. 2007	-2.8	-3.1	-1.9	-1.2	-0.5
	ΠΣ Δεκ. 2006	-3.0	-3.4	-2.4	-2.3	μ.δ.
Διαρθρωτικό ισοζύγιο ⁴ (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	-3.0	-2.8	-2.3	-1.8	μ.δ.
	COM Νοεμ. 2007	-3.2	-2.8	-2.0	-1.2	-0.5
	ΠΣ Δεκ. 2006	-3.5	-3.1	-2.4	-2.3	μ.δ.
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	-3.4	-2.8	-2.3	-1.8	μ.δ.
	COM Νοεμ. 2007	95.3	93.4	91.0	87.3	82.9
	ΠΣ Δεκ. 2006	95.3	93.7	91.1	88.8	μ.δ.
	ΠΣ Δεκ. 2007	104.1	100.1	95.9	91.3	μ.δ.
	COM Νοεμ. 2007	95.0	91.3	87.5	83.3	μ.δ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	95.0	91.3	87.5	83.3	μ.δ.

Σημειώσεις:

¹ Η επικαιροποίηση του Δεκεμβρίου 2007 χρησιμοποιεί το επίσημο αναθεωρημένο ΑΕΠ (αυξητική αναθεώρηση κατά 9,6%), σύμφωνα με την ανακοίνωση τύπου της Eurostat της 22 Οκτωβρίου 2007 και τα στοιχεία δεν είναι άρα άμεσα συγκρίσιμα με εκείνα της επικαιροποίησης του Δεκεμβρίου 2006. Για να μπορεί να γίνει ουσιαστική σύγκριση, οι σειρές "ΠΣ Δεκ. 2006" δείχνουν τους στόχους στην επικαιροποίηση του Δεκεμβρίου 2006 όπως επαναυπολογίστηκαν για να ληφθεί υπόψη το αποτέλεσμα από την χρήση του αναθεωρημένου ΑΕΠ ως παρονομαστή. Οι φθινοπωρινές προβλέψεις 2007 των υπηρεσιών της Επιτροπής βασίζονται σε εκτιμήσεις των αναθεωρημένων συνιστωσών του ΑΕΠ λόγω απουσίας επίσημων στατιστικών στοιχείων για τους Εθνικούς Λογαριασμούς μέχρι την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων.

² Κενά παραγωγής και κυκλικά προσαρμοσμένα ισοζύγια σύμφωνα με τα προγράμματα όπως υπολογίστηκαν εκ νέου από τις υπηρεσίες της Επιτροπής με βάση τα στοιχεία που περιέχουν τα προγράμματα.

³ Βάσει εκτιμώμενης δυνητικής ανάπτυξης 3,9%, 3,8% και ,.7% 2007-2009.

⁴ Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο πλην εκτάκτων και λουπών προσωρινών μέτρων. Τα έκτακτα και λουπά προσωρινά μέτρα ισοδυναμούν με 0,4% του ΑΕΠ το 2006, 0,3% το 2007 και 0,1% το 2008, μειώνουν το έλλειμμα το 2006 και το 2008, αλλά το αυξάνουν το 2007, σύμφωνα με το πλέον πρόσφατο πρόγραμμα* και

³ europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/246&format=HTML&aged=0&language = EL&guiLanguage=en

με 0,4% του ΑΕΠ το 2006 και 0,3% το 2007, μειώνουν το έλλειμμα το 2006 και το αυξάνουν το 2007, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Πηγή:

Πρόγραμμα σταθερότητας (ΠΣ)* φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής του 2007 (COM), υπολογισμοί των υπηρεσιών της Επιτροπής

ΑΠΟΨΕΙΣ: Κ. Σημίτης, «Γιατί πρέπει να αλλάξουμε πολιτική», ΤΟ ΒΗΜΑ, 17/2/2008.

«...Μερικοί πιστεύουν ότι οποιαδήποτε ελληνική κίνηση στην κατεύθυνση της συζήτησης της ειδικής σχέσης θα αποτελούσε αδικαιολόγητη επάνοδο στην εποχή των εχθρικών σχέσεων με την Τουρκία, στην αποδοχή της άποψης των «κακών Τούρκων».

Πρέπει να διακρίνουμε με σαφήνεια δύο διαφορετικά θέματα. Το πρώτο είναι η σχέση καλής γειτονίας με την Τουρκία, η φιλία των λαών μας, η συνεχής προσπάθεια για στενότερη σύνδεση των κοινωνιών μας. Στα θέματα αυτά δεν μπορεί να υπάρχει αλλαγή στάσης. Θα πρέπει να συνεχίσουμε να επιδιώκουμε την επαφή, τη συνεννόηση, τον αμοιβαίο σεβασμό, την ειρηνική επίλυση διαφορών. Αν υπάρξει «ειδική σχέση» δεν θα υπάρξει διαφορετική στάση σε όλα αυτά τα θέματα από ό,τι στην περίπτωση της ένταξης. Από μας και την Τουρκία θα εξαρτάται η πορεία τους. Και μπορούμε και πρέπει να κάνουμε ακόμη μεγάλα και σημαντικά βήματα.

Το δεύτερο θέμα είναι η επίλυση της εκκρεμότητας που έχουμε στο Αιγαίο. Η Ελλάδα είναι υπέρ της ειρηνικής διευθέτησής της, υπέρ της εφαρμογής του διεθνούς δικαίου, κατά των απειλών πολέμου και της πολιτικής που παίζει με τη δύναμη των όπλων. Η Ελλάδα έχει προτείνει την προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο. Εφόσον τα μέσα που εξασφάλιζαν την πορεία προς την ειρηνική διευθέτηση αποδειχθούν για διάφορους λόγους ατελέσφορα έχει υποχρέωση να δοκιμάσει άλλους δρόμους, ειρηνικούς και αυτούς, για να επιτύχει το αποτέλεσμα, όπως η διαπραγμάτευση, με αφορμή την ειδική σχέση.

* Ο τρίτος κύκλος προβλημάτων

Υπάρχει και ένας τρίτος κύκλος προβλημάτων που δεν αφορά τη σχέση μας με την Τουρκία. Είναι θέματα που συνδέονται με την εξέλιξη της Ένωσης. Εμείς επιδιώκουμε μια Ένωση η οποία δεν θα περιορίζεται στη διαχείριση μιας ενιαίας αγοράς και στην αντιμετώπιση ορισμένων θεμάτων που θα καθορίζει η διακυβερνητική συνεργασία, όπως είναι σήμερα το κοινό νόμισμα, τα διαρθρωτικά προγράμματα ή η μετανάστευση. Θέλουμε μια Ένωση που θα διαμορφώνει κοινές πολιτικές και θα εμβαθύνει ουσιαστικά στην ενοποίηση. Είναι ο τρόπος να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά μεγάλα προβλήματα, όπως οι επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης, η ενεργειακή επάρκεια και η ενίσχυση του κοινωνικού κράτους. Η ένταξη της Τουρκίας ενισχύει τη θέση της Ένωσης στη Μέση Ανατολή. Αλλά δεν συμβάλλει στον χειρισμό άλλων θεμάτων και στην πορεία ενοποίησης. Η μεγάλη απόσταση της Τουρκίας από το επίπεδο ανάπτυξης της υπόλοιπης Ένωσης θα καταστήσει εξαιρετικά δύσκολη μια κοινή προσπάθεια. Με την ένταξη της Τουρκίας θα ενισχυθεί η επιδίωξη ορισμένων κρατών-μελών να αρκεστεί η ενοποιητική διαδικασία με τη λειτουργία μιας κοινής αγοράς, στην οποία βαθμιαία θα προστεθούν και άλλες αγορές, όπως της Ουκρανίας, με κριτήριο αποκλειστικά τις γεωπολιτικές σκοπιμότητες.

Μερικοί υποστηρίζουν ότι αυτό το ευρύτερο πρόβλημα της Ένωσης δεν θα είναι πλέον επίκαιρο, όταν ενταχθεί η Τουρκία. Σε δέκα ή δεκαπέντε χρόνια, όταν πραγματοποιηθεί η ένταξη, η Ένωση θα έχει πάρει την οριστική μορφή της. Η άποψη αυτή παραβλέπει ότι η Τουρκία, όπως το έχει δηλώσει, υπολογίζει σε σύντομη κατάληξη των διαπραγματεύσεων και δεν πρόκειται να δεχτεί τόσο μακροχρόνια αναμονή. Παραβλέπει επίσης ότι κάθε σημαντικό βήμα της Ένωσης απαιτεί πολύ χρόνο. Η τρέχουσα συνταγματική αναθεώρηση ξεκίνησε το 2001 και πρόκειται να ολοκληρωθεί, στην εφαρμογή της, το 2017.

Η Ελλάδα είχε θεωρήσει το 1998 μαζί με άλλες χώρες, όπως η Γαλλία και Γερμανία, ως μικρότερης σημασίας το ευρύτερο πρόβλημα που έθετε η ένταξη της Τουρκίας. Την ίδια την ενδιέφερε κυρίως η ειρήνη στην περιοχή και η διασφάλιση των δικαιωμάτων της. Από τη στιγμή όμως που η λύση η οποία είχε επιλεγεί στο Ελσίνκι το 1999 ματαιώθηκε, πρέπει να αναπροσανατολίσει την πολιτική της. Να συνεκτιμήσει τη σημερινή ευρωπαϊκή πραγματικότητα αλλά και την προοπτική της Ένωσης στη στάθμιση των επιδιώξεών της. Και να μη δεχτεί μια εξέλιξη που οδηγεί σε δεσμεύσεις χωρίς ανταλλάγματα.»

ΦΑΚΕΛΛΟΣ: ΕΑΡΙΝΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

A. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ

Επένδυση στη γνώση και στη καινοτομία.

Το εαρινό Συμβούλιο ασχολείται παραδοσιακά με οικονομικά ζητήματα. Αυτή τη φορά οι ηγέτες της Ε.Ε. επικεντρώθηκαν στην έναρξη του νέου κύκλου της ανανεωμένης στρατηγικής της Λισσαβώνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση (2008-2010), στην κλιματολογική αλλαγή, στην ενέργεια και στη σταθερότητα των οικονομικών αγορών. Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων ενέκριναν τις ενσωματωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση, ενώ την ίδια στιγμή έθεσαν σημαντικές κατευθυντήριες γραμμές για τον επόμενο κύκλο της Στρατηγικής της Λισσαβώνας. Στο πλαίσιο της προσπάθειας να καταστεί η Ε.Ε. περισσότερο ανταγωνιστική οι αρχηγοί της Ε.Ε. πρότειναν τη δημιουργία της **πέμπτης ελευθερίας της γνώσης** η οποία θα έπρεπε να προστεθεί στις τέσσερις αρχικές αρχές, της ελεύθερης κίνησης των ατόμων, του κεφαλαίου, των υπηρεσιών και των αγαθών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο πλαίσιο αυτής της πρωτοβουλίας, η Ένωση ζήτησε να ενισχύσει την διασυνοριακή κινητικότητα των ερευνητών, των φοιτητών, των επιστημόνων και των πανεπιστημιακών δασκάλων καθώς και των αγορών και των προϋποθέσεων εργασίας για τους ευρωπαίους ερευνητές και προώθησαν περαιτέρω μεταρρυθμίσεις στην ανώτερη εκπαίδευση.

Η Ε.Ε. ήδη χρηματοδοτεί και παρέχει τη δυνατότητα για προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών αλλά ορισμένες χώρες υπολείπονται των υπολοίπων στις επενδύσεις για εκπαίδευση, έρευνα και ανάπτυξη. Σύμφωνα με τους τελευταίους δείκτες, το 2006 η Ε.Ε. επένδυε το 1,84% του ΑΕΠ στην έρευνα - το ίδιο όπως το 2004 και το 2005- ενώ είχε ως στόχο το 3% του ΑΕΠ για το 2010. Οι στατιστικές δείχνουν μια διαφοροποιημένη εικόνα στην Ευρώπη, με τη Σουηδία (3,82%) και τη Φινλανδία (3,45%) να έχουν πετύχει το στόχο και να ακολουθούν η Γερμανία, η Αυστρία, η Δανία

με το 2% στις δαπάνες για την έρευνα και την ανάπτυξη. Οι χώρες της Δυτικής Ευρώπης εμφανίζονται με τον υψηλότερο αριθμό επιστημόνων και μηχανικών στο εγχώριο εργατικό δυναμικό, με το Βέλγιο (7,9%), στην κορυφή του πίνακα, να ακολουθείται από την Ιρλανδία (6,8%) και τη Φινλανδία (6,7%). Για την Ευρώπη, ο δείκτης ήταν το 4,8% το 2006. Στη άλλη κορυφή της κλίμακας, τα κράτη μέλη της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης υπολείπονται των υπολοίπων στην ενίσχυση των οικονομιών με γνώμονα τη γνώση, με τη Βουλγαρία, την Κύπρο (νέο κράτος μέλος) και τη Ρουμανία να επενδύουν στην έρευνα και την ανάπτυξη λιγότερο από το 0,5% του ΑΕΠ. Οι ηγέτες της Ε.Ε. επαναβεβαίωσαν ότι θέλουν να ενισχύσουν τις προσπάθειές τους για να επιτύχουν τους στόχους γνώσης και ανανέωσης που έχουν θεμελιωθεί εδώ και καιρό. Οι υπουργοί οικονομίας επεσήμαναν ότι στις συνόδους εργασίας οι διάφορες χώρες πρέπει να αποκτήσουν καλύτερη υποδομή προτού προβούν στις απαραίτητες επενδύσεις. Όπως δήλωσε ο υπουργός οικονομικών της Σλοβακίας, Jan Pociatek, το να δίνεις χρήματα δε θα οδηγήσει στη βελτίωση της έρευνας και σε πρακτικά αποτελέσματα για τις εθνικές οικονομίες. Ο Jan Pociatek επεσήμανε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε να ετοιμάσει μια ανάλυση για αυτό το ζήτημα.

Επιπλέον, οι ευρωπαίοι ηγέτες υπογράμμισαν τη σημασία της δημιουργικότητας και των **μικρομεσαίων επιχειρήσεων** στην περαιτέρω ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας. Προκειμένου να ενισχυθεί η πολιτική της Ε.Ε. για τις ΜΜΕ και να δοθεί η δυνατότητα στις ΜΜΕ να λειτουργήσουν αποδοτικότερα στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς, οι ακόλουθες δράσεις έχουν άμεση σημασία:

- ταχεία εξέταση από το Συμβούλιο της αναμενόμενης πρωτοβουλίας για τη θέσπιση νόμου περί μικρών επιχειρήσεων, που θα προβλέπει ολοκληρωμένη προσέγγιση για ολόκληρο τον κύκλο ζωής των ΜΜΕ, σύμφωνα με τις αρχές της βελτίωσης της νομοθεσίας και τις αρχές της αντίληψης «Σκέψου πρώτα σε μικρή κλίμακα», με σκοπό να ενισχυθούν περισσότερο η ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ,
- πρόβλεψη, σε αιτιολογημένες περιπτώσεις και έπειτα από διεξοδική εξέταση του κοινοτικού κεκτημένου, απαλλαγών των ΜΜΕ από τις διοικητικές απαιτήσεις της νομοθεσίας της Ε.Ε.,
- μεγαλύτερη υποστήριξη των ΜΜΕ που πραγματοποιούν ερευνητικές και καινοτόμες δραστηριότητες και έχουν υψηλό δυναμικό ανάπτυξης, για παράδειγμα με το νέο καταστατικό της ευρωπαϊκής ιδιωτικής εταιρίας,
- περαιτέρω διευκόλυνση της χρηματοδότησης των ΜΜΕ, μεταξύ άλλων βάσει των υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων της Ε.Ε.,
- προαγωγή της μεγαλύτερης συμμετοχής καινοτόμων ΜΜΕ σε συσπειρώσεις και σε δημόσιες συμβάσεις.

Τέλος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τις σχετικές κοινές αρχές που εγκρίθηκαν, καταγράφοντας στο πλαίσιο των εθνικών τους προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων για το 2008 τις εθνικές ρυθμίσεις με τις οποίες θεσπίζονται οι αρχές της **flexicurity** («ευελιξία με ασφάλεια»).

B. ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές.

Αναφορικά με τα ζητήματα της **ενεργειακής και κλιματολογικής αλλαγής**, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έθεσε τις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές για την περαιτέρω συζήτηση του νομοθετικού πακέτου. Οι ηγέτες συζήτησαν πώς θα επιτευχθούν οι πράσινοι στόχοι που είχαν τεθεί το Μάρτιο του 2007. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει

την ανάγκη σταθερής επένδυσης στην έρευνα και την ανάπτυξη και ενεργούς υιοθέτησης νέων τεχνολογιών στον τομέα της ενέργειας, σύμφωνα με το πρόσφατο Ευρωπαϊκό Στρατηγικό Σχέδιο για την Τεχνολογία στον τομέα της Ενέργειας που υπέβαλε η Επιτροπή.

Αμέσως μετά την έναρξη των εργασιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι δεν επιθυμεί να αλλάξει τις προβλέψεις της για τη συμβολή του κάθε κράτους μέλους στους φιλόδοξους πράσινους στόχους της Ένωσης παρόλα τα παράπονα από τις πλούσιες χώρες για τους στόχους που έχει θέσει. Οι στόχοι περιλαμβάνουν την περικοπή των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) κατά 20% καθώς και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών σε ποσοστό 20% της ενέργειας μέχρι το 2020. Υπενθυμίζεται ότι τον Ιανουάριο του 2008, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε συγκεκριμένα μέτρα για τους εθνικούς στόχους κάθε κράτους μέλους για την επίτευξη των συνολικών στόχων της Ε.Ε.

Όμως, ορισμένες δυτικές χώρες επεσήμαναν πριν από τη Σύνοδο Κορυφής ότι δεν είναι ικανοποιημένες με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε από την Ε. Επιτροπή για να καθορισθεί τί πρέπει να δεχθεί κάθε κράτος ως νομική δεσμευτική υποχρέωση. Ο Πρόεδρος της Ε. Επιτροπής επεσήμανε ότι το κριτήριο του ΑΕΠ είναι ο πιο αντιπροσωπευτικός και δίκαιος τρόπος. Βάσει αυτού του δείκτη, η Επιτροπή διένειμε εθνικούς πράσινους στόχους με τα εύπορα κράτη να αναλαμβάνουν πιο βαρύ φορτίο. Αναφέροντας την Ιρλανδία ως ένα παράδειγμα μιας χώρας που δεν είναι ικανοποιημένη με τους προτεινόμενους στόχους, ο Πρόεδρος της Ε. Επιτροπής Jose Manuel Barroso επεσήμανε ότι τα ίδια κριτήρια χρησιμοποιήθηκαν και από τα περιφερειακά ταμεία της Ε.Ε. που είχαν συμβάλει στην μετάβαση της χώρας από τους «φτωχούς» στο club των πλούσιων. Ο Ernest-Antoine Seilliere, Πρόεδρος της BusinessEurope, της σημαντικότερης οργάνωσης των εργοδοτών, προειδοποιεί ότι η Ε.Ε. πρέπει να προετοιμαστεί για τις τεράστιες επιπτώσεις που θα προκύψουν από το αναθεωρημένο σύστημα εμπορίας εκπομπών που προτάθηκε ως μέρος του πακέτου των κλιματολογικών αλλαγών. Το σύστημα επιτρέπει τη λειτουργία μιας αγοράς όπου οι βιομηχανίες που μολύνουν πολύ θα είναι σε θέση να αγοράζουν «άδειες μόλυνσης». Αναμένεται ότι οι ευρωπαίοι ηγέτες θα καλέσουν την Ε. Επιτροπή να ξεκαθαρίσει γρήγορα ποιοι τομείς θα ωφεληθούν από τις ελεύθερες άδειες στο πλαίσιο του νέου συστήματος εκπομπής. Η Ε. Επιτροπή θα προβεί σε αυτήν την κίνηση προκειμένου να μην πληγεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων ενέργειας στην Ευρώπη και να αποτρέψει τη μετακίνησή τους σε άλλες χώρες όπου ισχύουν λιγότερο αυστηροί περιβαλλοντικοί κανόνες.

Οι βιομηχανίες ενέργειας κέρδισαν ορισμένες παραχωρήσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όταν άρχισαν να παίρνουν μέρος στη νομοθεσία για τον περιορισμό των εκπομπών του θερμοκηπίου στην Ευρώπη. Μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και την παρέμβαση ορισμένων κρατών μελών-συμπεριλαμβανομένων και των οικονομιών που βασιζονται στον τομέα της ενέργειας όπως είναι η Γερμανία- οι Βρυξέλλες προσέφεραν εγγυήσεις στις βιομηχανίες ενέργειας, όπως είναι οι τσιμεντοβιομηχανίες, στην πρότασή της να τους αναγκάσει να αγοράσουν τα δικαιώματα εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα με δημοπρασία.

Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου επισημαινόταν ότι θα ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα εάν αποτύχουν οι διαπραγματεύσεις. Σύμφωνα με το νέο σύστημα, τα κράτη μέλη της Ε.Ε. δε θα είναι σε θέση πλέον να χορηγήσουν άδειες μόλυνσης στις

εταιρείες τους. Αντιθέτως, τα σχέδια εθνικών χορηγήσεων θα αντικατασταθούν με δημοπρασίες. Συγκεκριμένα, ορισμένα μέτρα θα εφαρμοσθούν με τον κίνδυνο κάποιοι τομείς να χάσουν τον ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα εάν πιεστούν να πουλήσουν το δικαίωμα τους να μολύνουν όταν οι εταιρίες εκτός Ε.Ε. ωφελούνται από πιο χαλαρούς περιβαλλοντικούς κανόνες. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν προειδοποιήσει για σημαντικές απώλειες θέσεων εργασίας, εάν οι Ευρωπαϊκές εταιρείες επιλέξουν να αλλάξουν τοποθεσία προκειμένου να αποφύγουν τους αυστηρούς κανόνες για την καταπολέμηση της μόλυνσης. Στο τέλος του επόμενου χρόνου, οι κυβερνήσεις θα προσπαθήσουν να συμφωνήσουν για μια νέα κλιματολογική συμφωνία για την περίοδο μετά το 2012, όταν λήξει η υπάρχουσα συμφωνία του Κυότο.

Επισημαίνεται ότι, εάν δεν υπάρξει παγκόσμια συμφωνία, οι βιομηχανίες ενέργειας στην Ευρώπη θα παίρνουν ελεύθερες άδειες μόλυνσης αντί να τις αγοράζουν με δημοπρασία- σε συνάρτηση με τους τεχνολογικούς δείκτες ενώ η Ευρώπη θα μπορούσε να κάνει τις ξένες εταιρείες να λάβουν μέρος στο σύστημα εμπορίας ρύπων. Η Ε. Επιτροπή, όμως, αρνήθηκε να κάνει ένα συγκεκριμένο κατάλογο των εταιρειών που θα μπορούσαν να είναι αντικείμενο εγγυήσεων. Υποστηρίζει ότι αυτό θα έπρεπε να αντιπροσωπεύει το αποτέλεσμα των διεθνών συνομιλιών για τις κλιματολογικές αλλαγές το Δεκέμβριο του 2009, καθώς θα μπορούσε να είναι το αποτέλεσμα μιας τομεακής συμφωνίας. Οι ευρωπαίοι ηγέτες συμφώνησαν ότι μια διεθνής συμφωνία παραμένει ο καλύτερος τρόπος για να τεθεί αυτό το ζήτημα- κάτι που θα δώσει στην Ε.Ε. μια καλύτερη διαπραγματευτική θέση στη διάσκεψη των Η.Ε. για τις κλιματολογικές αλλαγές στην Κοπεγχάγη, το Δεκέμβριο του 2009.

Το αντικρουόμενο ζήτημα των βιοκαυσίμων.

Η συζήτηση σχετικά με το εάν η υποστήριξη της Ε.Ε. για την παραγωγή βιοκαυσίμων (ο στόχος να αποτελούν τα βιοκαύσιμα το 10% των καυσίμων για τις μεταφορές) θα συμβάλει πραγματικά στην αντιμετώπιση του περιβαλλοντικού κινδύνου και στην αύξηση των τιμών των τροφίμων γίνεται παγκοσμίως. Αυτό που είχε θεωρηθεί ως ένας τρόπος ανταπόκρισης στις ανάγκες ενέργειας παγκοσμίως και ως αποκατάσταση των επιζημιών για το κλίμα ορυκτών καυσίμων, τα βιοκαύσιμα (καύσιμα φυτικής προέλευσης και όχι από πετρέλαιο), έχουν τους τελευταίους μήνες δεχθεί μεγάλη επίθεση από περιβαλλοντικές ομάδες, τα Ηνωμένα Έθνη, τις ΜΚΟ, οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και αγροτικές οργανώσεις τρίτων χωρών. Το παγκόσμιο πρόγραμμα τροφίμων των Ηνωμένων Εθνών και οι ΜΚΟ για την ανάπτυξη ανησυχούν ότι ο συνδυασμός των αγορών καυσίμων και τροφίμων θα προκαλέσει -ή ήδη προκαλεί- την εκτόξευση στα ύψη των τιμών των βασικών αγαθών, οδηγώντας σε μια νέα περίοδο παγκόσμιας πείνας. Ορισμένοι προειδοποιούν ότι αυτό δημιουργεί πρόσθετη ζήτηση, πέραν της ήδη υπάρχουσας, για βιοκαύσιμα, ανεβάζοντας τις τιμές της σοδειάς που καλλιεργείται για τροφή αλλά και για καύσιμο, όπως το καλαμπόκι και η σόγια, ενθαρρύνοντας την αποψίλωση και την απόσπαση τυρφώνα καθώς οι αγροτικές επιχειρήσεις θα αναζητούν περισσότερη γη για την καλλιέργεια αυτών των φυτών.

Επισημαίνεται ότι ο επιστημονικός σύμβουλος της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου, καθηγητής John Beddington προειδοποίησε (6/3/2008) ότι αυτή η «βιάση» για την παραγωγή βιοκαυσίμων απειλεί την παγκόσμια παραγωγή τροφίμων και τις ζωές δισεκατομμυρίων στον πλανήτη. Η Βραζιλία, μια από τις μεγαλύτερες χώρες παραγωγούς των αντικρουόμενων καυσίμων στον κόσμο, υπεραμύνεται της βιοβιοκαυσίμων που βασίζεται στο ζαχαροκάλαμο. Υποστηρίζεται ότι ένα μέρος των

οικονομικών πόρων που έχουν εμπλακεί στον αγώνα κατά των βιοκαυσίμων χορηγούνται από αυτούς που παράγουν άλλα είδη καυσίμων. Ο Βραζιλιανός Πρέσβης στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες Maria Celina de Azevedo Rodrigues δήλωσε ότι όλες οι μελέτες και έρευνες χρηματοδοτούνται από τους ανθρώπους που δεν επιθυμούν την αλλαγή λόγω του μεγάλου οικονομικού κόστους. Η Βραζιλία εκφράζει την ανησυχία της σχετικά με τη νομοθεσία, και ιδιαίτερα για το τι θα αποφασίσουν οι ευρωβουλευτές καθώς η νομοθεσία αυτή δεν έχει ψηφισθεί ακόμη. Ο Maria Celina de Azevedo Rodrigues επισημαίνει ότι κανείς δεν έχει εκφράσει ανησυχία για τις κοινωνικές και τις περιβαλλοντικές συνέπειες από την παραγωγή του πετρελαίου, μόνο συζητούν για τις συνέπειες των βιοκαυσίμων. Αναφέρθηκε, επίσης, στη χρήση δύο μέτρων και δύο σταθμών. Η Unica, η Βραζιλιάνικη βιομηχανία ζαχαροκάλαμου παραδέχεται ότι παράγονται κακά βιοκαύσιμα αλλά ότι αυτό δεν είναι η περίπτωση της Βραζιλιάνικης αιθανόλης.

Δεν υποστηρίζουν όλοι στη Βραζιλία τα βιοκαύσιμα. Αγροτικές τοπικές οργανώσεις, όπως το Movimento Sim Terra (η κίνηση των εργατών χωρίς γη), επισημαίνουν ότι η παραγωγή βιοκαυσίμων στη Βραζιλία αποτελείται από μονοκαλλιέργειες και οδηγεί στη συγκέντρωση γης στα χέρια αγροτικών επιχειρήσεων. Η εν λόγω ομάδα επισημαίνει ότι τα βιοκαύσιμα δεν μπορούν να παραχθούν μόνο από το ζαχαροκάλαμο ενώ αναφέρεται στη βιοενεργητική σοδειά που καλλιεργείται στη χώρα. Το ζαχαροκάλαμο καλύπτει 6,2 εκατομμύρια εκτάρια αλλά υπάρχουν επιπλέον 22,2 εκατομμύρια εκτάρια που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή και επιπλέον 3 εκατομμύρια από ευκάλυπτο. Οι Διευθύνσεις ενέργειας και γεωργίας της Ε. Επιτροπής συνεχίζουν να υποστηρίζουν ένθερμα τα βιοκαύσιμα και να μη συμφωνούν με τη άποψη του Η.Β. και των Η.Ε., υπογραμμίζοντας ότι ο στόχος της Ε. Επιτροπής (10%) είναι χαμηλός. Σε κάθε περίπτωση το κόστος μεταφοράς επηρεάζει σημαντικά την τιμή των τροφίμων. Εάν μειωθεί το κόστος των μεταφορών με τη χρήση των βιοκαυσίμων αντί για τα ορυκτά καύσιμα, τότε θα έπεφταν και οι τιμές των τροφίμων. Όπως επισημάνθηκε από τη Διεύθυνση της Ε. Επιτροπής για τη γεωργία, στην Ευρώπη χρησιμοποιούμε λιγότερο από το 2% των δημητριακών για την παραγωγή βιοκαυσίμων. Κατά συνέπεια η νέα πρακτική δε θα μπορούσε να συμβάλει σε υψηλότερες τιμές στα τρόφιμα, ούτε σε έλλειψη τροφίμων. Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο τύπου της συγκεκριμένης Διεύθυνσης στόχος των προτάσεων της Ε. Επιτροπής είναι η απομάκρυνση από τη χρήση των βιοκαυσίμων που ανταγωνίζονται τις τροφές το γρηγορότερο δυνατό και η κίνηση προς δεύτερης γενιάς βιοκαύσιμα. Όμως, σύμφωνα με δηλώσεις του Πρωθυπουργού της Σλοβενίας Janez Janza μετά το τελευταίο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η Ε.Ε. δεν αποκλείει την πιθανότητα να πρέπει να τροποποιηθούν ή να αναθεωρηθούν οι στόχοι που έχει θέσει. Πρόσθεσε ότι αυτές οι ανησυχίες πρέπει να εξετασθούν. Αυτό που είναι σίγουρο είναι ότι η Ε. Επιτροπή άνοιξε το κουτί της Πανδώρας με τους στόχους της για τα βιοκαύσιμα, έναν αγώνα που θα ενταθεί τώρα καθώς πρέπει να περάσει η νομοθεσία από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και από τα κράτη μέλη για την τελική της έγκριση.

Γ. ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΈΝΩΣΗ

Αποδυναμωμένη η εκδοχή της Μεσογειακής Ένωσης

Οι ευρωπαίοι ηγέτες ενέκριναν την αποδυναμωμένη εκδοχή του σχεδίου που προωθήθηκε από το Γάλλο Πρόεδρο Nicolas Sarkozy για μια ισχυρή Μεσογειακή Ένωση που θα εκτείνεται από το Μαρόκο έως την Τουρκία. Ο Σλοβένος Πρωθυπουργός Janez Jansa είχε χαρακτηρίσει αυτή την πρόταση ως αναβάθμιση της διαδικασίας της Βαρκελώνης, το μηχανισμό που καθορίζει τις σχέσεις μεταξύ της Ε.Ε. και των Μεσογειακών χωρών. Σύμφωνα με δηλώσεις τους, τώρα το ζήτημα είναι η εργασία προς αυτό το σκοπό στα διάφορα φόρουμ ώστε να γίνει ό,τι είναι δυνατό προκειμένου να δει αυτό το σχέδιο το φως της ημέρας. Ο Πρόεδρος της Ε. Επιτροπής Jose Manuel Barroso υποστήριξε ότι επιτεύχθηκε μια συμφωνία για την έναρξη του σχεδίου το συντομότερο δυνατό με την αρχή ότι όλα τα κράτη μέλη θα συμμετάσχουν. Η Γερμανία, αφού άσκησε δριμεία κριτική στην αρχική πρόταση του Nicolas Sarkozy, έδωσε τη συγκατάθεσή της επιτρέποντας στο σχέδιο να προχωρήσει αφού η Γαλλία συμφώνησε σε μια ηπιότερη και πιο συλλεκτική εκδοχή του σχεδίου. Είμαστε υπέρ της περαιτέρω ανάπτυξης της διαδικασίας της Βαρκελώνης, υπογράμμισε η Γερμανίδα καγκελάρια Angela Merkel καθώς η διαδικασία επιβραδύνεται και πρέπει να αναζωογονηθεί. Και οι δύο χώρες συμφώνησαν σε έναν συμβιβασμό την προηγούμενη εβδομάδα κατά τη διάρκεια μιας συνάντησης στο Hanover. Ο Nicolas Sarkozy εκθείασε την αποτελεσματικότητα του Γαλλογερμανικού άξονα και απέρριψε τη θέση ότι η αρχική του πρόταση έχει αποδυναμωθεί σημαντικά. Επείση ότι ακόμη υπάρχει μια γραμματεία, μια κοινή βόρεια-νότια Προεδρία και οι προβλεπόμενες περιοδικές συναντήσεις κορυφής. Εξέφρασε την ικανοποίησή του για το ότι η σύναψη μιας πιο στενής εταιρικής σχέσης με τις Μεσογειακές χώρες έχει αντιμετωπισθεί με πολύ μεγάλο ενθουσιασμό από τα άλλα κράτη μέλη, καθώς η διαδικασία της Βαρκελώνης δεν λειτουργήσει.

Η συζήτηση για τη Μεσογειακή Ένωση προκάλεσε και άλλες συζητήσεις. Συγκεκριμένα, ο Πολωνός Πρωθυπουργός Donald Tusk δήλωσε ότι η Ε.Ε. θα πρέπει να δεσμευθεί περισσότερο με τα ανατολικά κράτη, ιδίως με την Ουκρανία, που θα πρέπει να έχει μια πιο ξεκάθαρη ευρωπαϊκή προοπτική. Επείση ότι εμείς δεχόμαστε αυτή τη συμφωνία αλλά έχουμε τη δική μας πρόταση για την Ουκρανία. Εντωμεταξύ, ο Τσέχος Πρωθυπουργός Mirek Topolánek δήλωσε ότι σημαντικά στοιχεία, όπως ποιος είναι ακριβώς ο ρόλος της νέας Μεσογείου θα παραμείνει αναπάντητα και υποστήριξε ότι ο Γάλλος πρόεδρος εργαζόταν για την επίτευξη εθνικών στόχων πάνω από όλα. Ο Mirek Topolánek υποστήριξε ότι ο Nicolas Sarkozy εργάζεται για την υστεροφημία του και για να επικεντρωθεί σε ένα ζήτημα με οικονομικό ενδιαφέρον. Από την πλευρά του, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Hans-Gert Poettering υπογράμμισε ότι οι ευρωβουλευτές επιθυμούν να εμπλακούν. Εξέφρασε την έκπληξή του για το ότι μέχρι τώρα το κοινοβουλευτικό μέρος της διαδικασίας της Βαρκελώνης, η Συνέλευση της Ευρωμεσογειακής Διάσκεψης είχε αγνοηθεί πλήρως. Το ΕΚ εξέφρασε την έκπληξή του ότι έχει ληφθεί μια απόφαση για τη σύγκληση μιας συνόδου στο Παρίσι (13/7/2008), χωρίς να έχει περιληφθεί το Κοινοβούλιο ως συμμετέχον. Οι πληροφορίες του σχεδίου πρέπει να καθορισθούν πριν από τη Σύνοδο Κορυφής στις 13 Ιουλίου υπό τη Γαλλική Προεδρία της Ε.Ε., που θα ξεκινήσει επίσημα την Ένωση για τη Μεσόγειο, σύμφωνα και με τα Συμπεράσματα του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Επισημαίνεται ότι η Ένωση περιλαμβάνει 39 χώρες- την Ε.Ε. των 27 κρατών και γύρω στις 12 νότια κράτη, όπως η Αλγερία η Αίγυπτος, το Μαρόκο, το Ισραήλ, η Συρία και η Τουρκία.

Θα μπορούσε να εκσυγχρονιστεί η ενιαία Μεσογειακή πολιτική.⁴

Η προτεινόμενη Ένωση για τη Μεσόγειο του Προέδρου Nicolas Sarkozy δεν κατάφερε να πείσει ενώ δεν είχε παρουσιασθεί με πολιτική επιδεξιότητα. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι τίποτα καλό δεν μπορεί να βγει από αυτή. Η διαδικασία της Βαρκελώνης και ο πολύπλοκος συνδυασμός της με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτνίασης δεν αποτελούν μια επιτυχία αλλά ούτε είναι καταστροφικές. Θα μπορούσε να εκσυγχρονιστεί η ενιαία Μεσογειακή πολιτική εκλογικεύοντας και ενσωματώνοντας τη Διαδικασία της Βαρκελώνης, την ΕΠΓ με τις νέες ιδέες που μπορεί να παραγάγει η UMed. Τόσο η Ιταλία όσο και η Ισπανία καθώς και οι χώρες στη Νότια περιοχή της Μεσογείου εμφανίζονται ανήσυχες για τον υποβιβασμό των υπάρχοντων δομών (Βαρκελώνη και ΕΠΓ). Μπορούν να γίνουν ορισμένα βήματα που θα φώτιζαν την όχι απαραίτητη συμμετοχή της Ε.Ε. και των 27 κρατών μελών σε τόσες πολλές συναντήσεις με τόσους πολλούς συμμετέχοντες και τόσο πενιχρά αποτελέσματα, σχεδιάζοντας μοντέλα που έχουν προκύψει στις βόρειες θαλάσσιες περιοχές της Ε.Ε. Από την άλλη πλευρά, η Ε.Ε. στο σύνολό της θα συμφωνήσει να αναθέσει την ουσιαστική πρωτοβουλία στρατηγικών ζητημάτων για την προσαρμογή των νοτίων παράκτιων κρατών, όπως φάνηκε από τις συναντήσεις των Nicolas Sarkozy και Angela Merkel. Επιπλέον, η Ε.Ε., θα διατηρήσει μια ισορροπία μεταξύ των βόριων και νότιων προτεραιοτήτων και, εάν η UMed αποτελέσει το νέο έναυσμα για το Νότο, ενώ μια αντίστοιχη αλλά διαφορετική πολιτική θα μπορούσε να σχεδιασθεί για τους γείτονες στην Ανατολική Ευρώπη.

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Αγγλικός τύπος

Τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου, μεταξύ άλλων αναφέρονται στους κοινοτικούς στόχους και στη σειρά των θεμάτων που συζητήθηκαν στη διήμερη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις κλιματικές αλλαγές. Η Ε.Ε. βρίσκεται σε έντονη κινητοποίηση με πολιτικό στόχο τη διάθεση βιώσιμων και ασφαλών πηγών ενέργειας, η οποία θα συντελέσει σε μια ουσιαστική ενεργειακή αγορά.

Τέλος σημαντικές είναι οι αναφορές που γίνονται στη Γαλλική προεδρία της Ε.Ε. και στους στόχους που θα θέσει η Γαλλία αλλά και στην επίσκεψη του Γάλλου Προέδρου Nicolas Sarkozy στο Λονδίνο, στις Γάλλο-βρετανικές σχέσεις αλλά και σε σημαντικά πολιτικά θέματα όπως η αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και η οικονομική κρίση.

- "EU's dangerous decision on climate change that may lead to a trade war", Financial Times, 24/03/2008
- Hall B, "Sarkozy tests European consensus", Financial Times, 20/03/2008
- Barber T, "Climate 'threatens' European security", Financial Times, 11/03/2008
- "The urgency of the crisis demands radical action", Independent, 21/03/2008
- Lichfield J, "The Big Question: As M. Sarkozy visits London, how cordial are Franco-British relations?", Independent, 25/03/2008
- Morris N, "Britain and France join forces on immigration", Independent, 25/03/2008

Γαλλικός τύπος

⁴ M. Emerson, "Making sense of Sarkozy's Union for the Mediterranean", CEPS Policy Brief, 7/3/2008 (abstract).

Σύμφωνα με το Γαλλικό τύπο, προκειμένου να ξεπεραστούν οι επιφυλάξεις των περισσότερων χωρών και ιδίως της Γερμανίας, η Γαλλία χρειάστηκε να μετριάσει το αρχικό της σχέδιο για μια Ένωση για τη Μεσόγειο. Δεν πρόκειται για τη δημιουργία μιας νέας οργάνωσης που θα συγκέντρωνε τις παρόχθιες χώρες, όπως είχε καταρχήν υποστηρίξει ο Πρόεδρος Nicolas Sarkozy. Με την ονομασία Ένωση για τη Μεσόγειο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε να δώσει ώθηση στη διαδικασία της Βαρκελώνης. Μέχρι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του προσεχούς Ιουνίου, στόχος της Ε.Ε. είναι να ενδυναμώσουν τη διαδικασία της Βαρκελώνης τροποποιώντας τις δομές και αφιερώνοντας τους απαραίτητους πόρους για μια ενισχυμένη συνεργασία. Η Ένωση για τη Μεσόγειο θα πρέπει να ξεκινήσει επίσημα στις 13 Ιουλίου κατά τη διάρκεια μιας Συνόδου Κορυφής που θα συγκεντρώσει όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. και τις παρόχθιες χώρες του Νότου υπό τη Γαλλική Προεδρία της Ε.Ε.. Επισημαίνεται ότι πέραν από το συγκεκριμένο καθορισμό των σχεδίων της Ε.Ε. θα τεθεί μια ακόμη δυσκολία: το ζήτημα της χρηματοδότησής τους. Οι περισσότεροι εταίροι της Γαλλίας δε νοούνται να ξοδέψουν ούτε ένα ευρώ παραπάνω από αυτά που ήδη προβλέπονται για τη Μεσόγειο.

Επιπλέον, δημοσιεύματα του Γαλλικού τύπου επισημαίνουν ότι τη στιγμή που το γαλλογερμανικό ζευγάρι δέχεται αναταράξεις αναφορικά, κυρίως, με τη Ένωση για τη Μεσόγειο, τα λόγια του Γάλλου Προέδρου Nicolas Sarkozy θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως μια ευκαιρία για την ενίσχυση του άξονα Παρίσι-Λονδίνου. Ο Nicolas Sarkozy επανέλαβε την επιθυμία του οι 27 χώρες να καθιερώσουν μια Ένωση για τη Μεσόγειο με ένα πνεύμα ισότητας. Σύμφωνα με τον Πρωθυπουργό του Λουξεμβούργου Jean-Claude Juncker, εάν οι ευρωπαϊκοί θεσμοί δεν έρθουν σε ρήξη με τους υπάρχοντες θεσμούς, δεν υπάρχει λόγος να μην ξεκινήσει αυτή η πρωτοβουλία. Ο Nicolas Sarkozy εξήγησε ότι μόνο ιδιωτικοί πόροι θα χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση μελλοντικών σχεδίων της Ένωσης για τη Μεσόγειο. Σύμφωνα με δημοσιεύματα του Γαλλικού τύπου, τα ζητήματα της χρηματοδότησης φαίνεται να προβληματίζουν ορισμένα κράτη μέλη. Επισημαίνεται, μάλιστα, ότι η Πολωνία συνέκρινε τη «γενναιοδωρία» της Ε.Ε. στην περιοχή του Νότου με τα χρήματα που δίνονται στη γειτονική Ουκρανία. Σύμφωνα με δηλώσεις του Πρωθυπουργού Donald Tusk, η Πολωνία δέχεται αυτό το σχέδιο με την προσδοκία να είναι σύμφωνοι οι ευρωπαίοι ηγέτες να δώσουν μια ευρωπαϊκή προοπτική στην Ουκρανία.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, οι άτακτες κινήσεις των τιμών συναλλάγματος είναι ανεπιθύμητες για την οικονομική ανάπτυξη. Σύμφωνα με το Γαλλικό τύπο, για πρώτη φορά, οι ηγέτες της Ε.Ε. εξέφρασαν την ανησυχία τους για τις πλεονασματικές κινήσεις των συναλλαγματικών αγορών. Ο Βρετανός πρωθυπουργός Gordon Brown, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής José Manuel Barroso, και ο Γάλλος Πρόεδρος Nicolas Sarkozy στήριξαν πρώτοι αυτήν την κίνηση. Αυτή η πρωτοβουλία δε σηματοδοτεί την πιο ενεργό συμμετοχή στη διακυβέρνηση της ζώνης του ευρώ. Επισημαίνεται ότι ο Γάλλος Πρόεδρος είχε προωθήσει στο παρελθόν την ιδέα διοργάνωσης μιας συνόδου κορυφής στο πλαίσιο του ευρωομάδας, από την ομάδα των υπουργών οικονομικών. Αυτή η ιδέα είχε προκαλέσει την αντίθεση των άλλων ευρωπαίων εταίρων. Στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ο Nicolas Sarkozy απέκλεισε την πιθανότητα προώθησης μιας τέτοιας πρωτοβουλίας, τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της επόμενης Γαλλικής Προεδρίας. Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με δηλώσεις του José Manuel Barroso, υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες για να προχωρήσουμε.

- Ferenczi T. & Ricard P., "L'Union pour la Méditerranée rentre dans le rang européen", Le Monde, 15/3/2008
- Ricard P., "Les Vingt-Sept réunis dans un climat d'inquiétude", Le Monde, 15/3/2008
- "Nicolas Sarkozy et Angela Merkel veulent convaincre l'UE de l'utilité de l'Union pour la Méditerranée", Le Monde, 13/3/2008
- Avril P., "Monnaies : l'Europe inquiète", Le Figaro, 14/3/2008.
- Avril P., "Méditerranée : l'UE entérine le nouveau projet", Le Figaro, 14/3/2008

Γερμανικός τύπος

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έληξε με τους Ευρωπαίους ηγέτες να θέτουν ως προθεσμία το τέλος του 2008 για την επίτευξη μιας συμφωνίας για μια νέα νομοθεσία για την καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών. Στο Γερμανικό τύπο επισημαινόταν η ανησυχία αρκετών κρατών μελών ότι οι οικονομίες τους δεν θα αντέξουν το βάρος της νέας νομοθεσίας και ότι θα υπάρχουν επιπτώσεις στη βιομηχανία τους. Οι 27 ηγέτες δεσμεύτηκαν ότι μέχρι το τέλος του χρόνου θα έχουν ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις, έτσι ώστε η Ε.Ε. να αποκτήσει ακόμα πιο ενεργό ρόλο στην προστασία του περιβάλλοντος. Παρά τα θετικά βήματα όμως, υπάρχει η ανησυχία ότι τα νέα μέτρα θα οδηγήσουν πολλές βιομηχανίες εκτός Ευρώπης. Ο Τσέχος πρωθυπουργός Mirek Topolnek ανέφερε ότι φόβος πολλών Ευρωπαίων είναι να μην χάσουν τις δουλειές τους. Και αυτό είναι κάτι που ήδη συμβαίνει σύμφωνα με τον Αντιπρόεδρο της Επιτροπής Günter Verheugen.

Σύμφωνα με το Γερμανικό τύπο, η Γερμανίδα Καγκελάρια Angela Merkel πιέζει ώστε η ενεργειακή βιομηχανία να αντιμετωπιστεί με διαφορετικό καθεστώς. Πριν από έναν χρόνο η Καγκελάρια, ως προεδρεύουσα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έθετε φιλόδοξους στόχους για την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών, ερχόμενη μάλιστα σε σύγκρουση με κάποιες χώρες-μέλη. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η ίδια η Καγκελάρια βγήκε μπροστά για να προστατεύσει τη γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία, ζητώντας ειδικές ρυθμίσεις για κλάδους της βιομηχανίας με υψηλή κατανάλωση ενέργειας. Ακολούθησε ανταλλαγή επιχειρημάτων με τον Πρόεδρο της Επιτροπής Barroso, ο οποίος υπενθύμισε την περσινή απόφασή για τη μείωση κατά τουλάχιστον 20% των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα μέχρι το 2020. Δεν διευκρινίστηκε ωστόσο πώς θα αντιμετωπιστούν ενδεχόμενες εξαιρέσεις. Αντίθετους σε αυτή την πρόταση βρίσκει η Καγκελάρια τη Μ. Βρετανία, τη Σουηδία και την Ολλανδία, που πιστεύουν ότι η ειδική μεταχείριση ενεργειακών κολοσσών θα υποβαθμίσει την θέση της ΕΕ στην Σύνοδο του ΟΗΕ για τις κλιματικές αλλαγές στο τέλος του 2009 στην Κοπεγχάγη.

Αναφορικά με τη Μεσογειακή Ένωση, ο Γερμανικός τύπος επισημαίνει ότι μετά από πολλές συζητήσεις, οι 27 ενέκριναν μια συρρικνωμένη εκδοχή του γαλλικού σχεδίου για την Μεσογειακή Ένωση. Η Μεσογειακή Ένωση αποσκοπεί στην ενίσχυση της συνεργασίας όλων των χωρών της Ε.Ε. με τις χώρες της βόρειας Αφρικής και όχι μόνο των μεσογειακών, όπως προέβλεπε η αρχική πρόταση. Η Ένωση δε θα δώσει περισσότερα χρήματα πέραν όσων δίδονται στην τρέχουσα μεσογειακή πολιτική της Ε.Ε. Υπογραμμίζεται ότι ο σκεπτικισμός των χωρών-μελών της Βόρειας και Κεντρικής Ευρώπης έναντι του μεσογειακού εγχειρήματος δεν υποχώρησε και προφανώς τα δύσκολα έπονται στην εφαρμογή.

- "Sarkozy verneigt sich vor Merkel", Der Spiegel, 14/3/08
- "Einigung über Mittelmeerunion", Die Zeit, 14/3/08
- "Sarkozy und Merkel einen die Mittelmeerländer", Die Welt, 14/3/08

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ, ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ Ε.Ε.

(Για λογαριασμό του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών).

Επιλογή από ευρύτερο κείμενο που παραδόθηκε το Μάρτιο 2008 (θ' τριμηνιαίο δελτίο). Την ομάδα έργου συντονίζει ο Νίκος Κουτσιαράς.

«Έκθεση για την ελληνική οικονομία 4/07», IOBE, Τριμηνιαία Έκθεση, Αρ. Τεύχους 50 Δεκέμβριος 2007

Η παρούσα τέταρτη έκθεση για το 2007 που δημοσιεύεται από το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών εστιάζει στο γενικότερο οικονομικό περιβάλλον, αναλύοντας α) το διεθνές περιβάλλον, σύμφωνα με τις τελευταίες εκθέσεις διεθνών οργανισμών, β) το οικονομικό κλίμα στην Ελλάδα, όπως αυτό σκιαγραφείται από τις έρευνες οικονομικής συγκυρίας του IOBE και γ) την οικονομική και διαρθρωτική πολιτική που ακολουθεί το τελευταίο διάστημα η χώρα (δημοσιονομική πολιτική, προϋπολογισμός 2008). Στην τρίτη ενότητα χαρτογραφείται το μακροοικονομικό περιβάλλον και οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές Ελληνικής οικονομίας και στην τέταρτη ενότητα περιγράφονται τα χαρακτηριστικά του Ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και η διεθνής εμπειρία ως προς τις μεταρρυθμιστικές κατευθύνσεις που έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες χώρες.

Το Διεθνές και Ελληνικό οικονομικό περιβάλλον

Οι προοπτικές του διεθνούς οικονομικού κλίματος παραμένουν θετικές, παρά τους κινδύνους που δημιουργούνται αφενός από την κρίση στην αγορά στεγαστικών δανείων των ΗΠΑ και τη διάχυση αυτής στις διεθνείς αγορές, αφετέρου από την μεγάλη άνοδο των τιμών του πετρελαίου, καθώς η επιβράδυνση της οικονομίας των ΗΠΑ αναμένεται να αντισταθμιστεί από την αναπτυξιακή δυναμική άλλων χωρών και ιδιαιτέρως χωρών της Ασίας. Οι επιπτώσεις της αναταραχής των διεθνών χρηματοπιστωτικών αγορών στις οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-27) θα είναι περιορισμένες για το 2007 και η ΕΕ-27 θα διατηρήσει την ισχυρή οικονομική δραστηριότητα, που τη χαρακτηρίζει την τελευταία περίοδο, η οποία βασίζεται στην εγχώρια ζήτηση (κυρίως ιδιωτική κατανάλωση) και στην καλή πορεία των οικονομιών των αναπτυσσόμενων χωρών. Να σημειωθεί ότι αναμένεται μικρή συρρίκνωση του ρυθμού ανάπτυξης τα επόμενα δύο χρόνια. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο ρυθμός ανάπτυξης του παγκόσμιου ΑΕΠ αναμένεται να διατηρηθεί φέτος στο 5,1% και να υποχωρήσει την επόμενη χρονιά στο 4,7%, ο αντίστοιχος ρυθμός για την ΕΕ-27 δε θα υποχωρήσει το 2007 κάτω από 2,9% (2,6% στην Ευρωζώνη) και για το 2008 υπολογίζεται γύρω στο 2,4% (2% στην Ευρωζώνη).

Στην **Ελλάδα**, το οικονομικό περιβάλλον διατηρεί την αναπτυξιακή δυναμική του, όπως υποδηλώνεται από το δείκτη οικονομικού κλίματος της έρευνας World Economic Survey του IFO, ο οποίος μέχρι και το Νοέμβριο του 2007 διατηρείται σε υψηλά επίπεδα και διαμορφώνεται κατά μ.ο. στις 109,1 μονάδες, δηλαδή 6,4 μονάδες υψηλότερα από την επίδοση του δείκτη την αντίστοιχη περίοδο το 2006. Η βελτίωση του

κλίματος ήταν εντονότερη το πρώτο μισό του έτους, με το δείκτη να φτάνει τον Σεπτέμβριο τη μέγιστη τιμή του (112 μονάδες, όπως και τον Απρίλιο) και οφείλεται στη μεγάλη βελτίωση του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών για το λιανικό εμπόριο (άνοδος περίπου 10 μονάδων) και τις υπηρεσίες. Την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου του 2007, ο δείκτης εμπιστοσύνης των καταναλωτών βελτιώθηκε κατά 5,5 μονάδες κατά μέσο όρο, αν και παραμένει σε αρνητικά επίπεδα. Αντίθετα, ο σχετικός δείκτης των κατασκευών κινείται και το 2007 σε επίπεδα χαμηλότερα του μακροχρόνιου μ.ο. Στη βιομηχανία το μέσο επίπεδο του δείκτη ήταν ελαφρά υψηλότερο από το 2006 (103,3 μονάδες).

Η Ελληνική οικονομία

Η οικονομική δραστηριότητα διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα κατά το πρώτο εξάμηνο του 2007 με το ΑΕΠ να αυξάνεται κατά 4,4% (ρυθμός υψηλότερος από τον προβλεπόμενο) και παρά τις ενδείξεις για επιβράδυνση κατά το τρίτο τρίμηνο, οι υψηλές αναπτυξιακές επιδόσεις της Ελληνικής οικονομίας θα διατηρηθούν. Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ αναμένεται να διαμορφωθεί κοντά στο 4%. Οι προωθητικοί παράγοντες της αναπτυξιακής διαδικασίας των τελευταίων χρόνων είναι η εύρωστη ζήτηση, καθώς οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου αυξάνονται με ρυθμό 10,4% και η ιδιωτική κατανάλωση κατά 3,2%. Σημαντική είναι η συνεισφορά των εξαγωγών υπηρεσιών και αγαθών, οι οποίες σημείωσαν αύξηση 9,2% σε σχέση με πέρυσι. Αναφορικά με τις επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου, η μικρή επιβράδυνση σε σύγκριση με το περσινό ρυθμό ανάπτυξης (12%) οφείλεται στη μείωση των επενδύσεων σε κατοικίες, η οποία αντισταθμίζει την επιτάχυνση των επιχειρηματικών επενδύσεων που εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 10,4% το 2007. Το δεύτερο εξάμηνο λόγω των δαπανών για τη στήριξη των πυροπαθών και της διεξαγωγής των εθνικών εκλογών αντισταθμίζεται η επιβράδυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία κατά το πρώτο εξάμηνο είχε σημειώσει σημαντικές επιδόσεις, λόγω της ανόδου του μέσου πραγματικού εισοδήματος και της επέκτασης της εμπιστοσύνης των καταναλωτών.

Η άνοδος της συνολικής ζήτησης για το πρώτο εξάμηνο του 2007 τροφοδότησε την αύξηση των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών σε σταθερές τιμές κατά 9,8%, η οποία ωστόσο αντισταθμίστηκε από τη σημαντική άνοδο (9,2%) των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (έναντι 2,5% για την ίδια περίοδο του 2006). Ο ρυθμός αύξησης των εξαγωγών αναμένεται να περιοριστεί σημαντικά το δεύτερο μισό του 2007, προσεγγίζοντας για το σύνολο του έτους το 6% (αν και οι επιδόσεις των καλοκαιρινών μηνών επιτρέπουν πιο απαισιόδοξες προβλέψεις), ενώ ο ετήσιος ρυθμός ανόδου των εισαγωγών υπολογίζεται να ανέλθει στο 8,5%. Σε κάθε περίπτωση το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών δεν θα περιοριστεί κάτω από το 10% του ΑΕΠ, καθώς το εμπορικό έλλειμμα (αγορές πλοίων, καύσιμα) και το έλλειμμα το ισοζυγίου εισοδημάτων διευρύνονται. Η καθαρή εκροή άμεσων επενδύσεων για την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου υπολογίστηκε στα 2,5 δις ευρώ.

Σχετικά με την αγορά εργασίας, το πρώτο εξάμηνο του έτους, το σύνολο των απασχολούμενων αυξήθηκε κατά 1,5%. Το ποσοστό ανεργίας το δεύτερο τρίμηνο του 2007 συρρικνώθηκε στο 8,1% έναντι 8,8% το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους (η χαμηλότερη επίδοση από το 1998). Η μείωση της ανεργίας συνεχίστηκε και τους επόμενους μήνες αγγίζοντας τον Αύγουστο το εξαιρετικά χαμηλό 7,6% έναντι του 8,6% τον ίδιο μήνα το 2006. Το 2007, το ποσοστό των ανέργων αναμένεται να υποχωρήσει κάτω από 8,5% έναντι 9,3% το 2006, αν και οι μεσοπρόθεσμες προβλέψεις

της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εκτιμούν επίδοση κάτω από το 8%. Η ανάπτυξη, άλλωστε, τα τελευταία χρόνια συμβάλλει όλο και περισσότερο στην αύξηση της απασχόλησης, αφού για κάθε μία ποσοστιαία μονάδα αύξησης του ΑΕΠ, η απασχόληση αυξάνεται πλέον κατά 0,4% (0,5% το αντίστοιχο ποσοστό για την Ευρωζώνη).

Ο μέσος πληθωρισμός το 2007 κινείται σε ρυθμό χαμηλότερο του 3%, καθώς παρά τη σημαντική άνοδο του διμήνου Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου και την εκτίναξη του Νοεμβρίου, την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου ο ΓΔΤΚ αυξάνεται με ρυθμό μόλις 2,8% έναντι 3,2% της αντίστοιχης περιόδου το 2006. Η επίδοση αυτή είναι υψηλότερη από το μέσο επίπεδο της Ευρωζώνης. Για το 2008 και 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει επιτάχυνση στο 3,1%.

Η δυναμική της Ελληνικής οικονομίας ενώ αναμένεται να διατηρηθεί και το 2008, δεν θα σημειώσει τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης των τελευταίων ετών που συντέλεσαν στην πραγματική σύγκλιση της εγχώριας οικονομίας προς το μέσο όρο των χωρών της Ευρωζώνης, καθώς το κατά κεφαλήν εισόδημα από 70,9% του μ. ό. της ΕΕ-15 το 1997, ανέρχεται σήμερα περίπου στο 85,5%. Τα τελευταία χρόνια, η αναπτυξιακή διαδικασία τροφοδοτείται από την εμφανή πρόοδο που σημειώθηκε αφενός στον τομέα της δημοσιονομικής προσαρμογής με τον περιορισμό του ελλείμματος κάτω του 3% του ΑΕΠ, αφετέρου στον τομέα των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με την ολοκλήρωση του θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου και τη συγκρότηση του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων. Ωστόσο, για τα επόμενα χρόνια υπάρχουν ενδείξεις για εξασθένηση των παραγόντων που υποστηρίζουν την ανάπτυξη, ενώ ταυτόχρονα προκύπτουν έντονες πληθωριστικές πιέσεις και δημοσιονομικές δυσκολίες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ο ΟΟΣΑ προβλέπουν για το 2008 ρυθμό ανάπτυξης κοντά στο 3,75%, ενώ το ΔΝΤ υποεκτιμώντας ήδη το ρυθμό του 2007 προβλέπει αύξηση του ΑΕΠ 3,6% το 2008.

Το Ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης

Οι στόχοι βιωσιμότητας και επάρκειας του Ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης επισπεύδουν την αναγκαιότητα της ουσιαστικής μεταρρύθμισής του, θέτοντας το ζήτημα ως άμεση προτεραιότητα της Ελληνικής κυβέρνησης. Τα κύρια προβλήματα εντοπίζονται σε δύο άξονες, αφενός στη γήρανση του πληθυσμού και τη μείωση των γεννήσεων, αναδεικνύοντας το μεγάλο ζήτημα δημογραφικής αναδιάρθρωσης του πληθυσμού, αφετέρου στα οργανωτικά χαρακτηριστικά του συστήματος, τα οποία συμβάλλουν στην πρόκληση ελλειμμάτων στα ταμεία, όπως α) ο μακρύς κατάλογος των εξαιρέσεων από την κανονική συνταξιοδότηση σε όρους ορίων ηλικίας και η προσφυγή στην περιπτωσιολογία, β) η έλλειψη ανταποδοτικότητας, γ) η νομοθετική πολυπλοκότητα, δ) η εισφοροδιαφυγή, ε) ο κατακερματισμός σε πολλαπλά ταμεία, ζ) το φορολογικό σύστημα που εφαρμόζεται στις συντάξεις και η) η έλλειψη ενός κεντρικού μητρώου ασφαλισμένων με μοναδικό αριθμό κοινωνικής ασφάλισης.

Η μεταρρύθμιση θα πρέπει να εστιάσει στα εξής σημεία, σύμφωνα με τις προτάσεις φορέων και διεθνών οργανισμών:

α) Ενίσχυση του κεφαλαιοποιητικού χαρακτήρα του συστήματος και σταδιακή στροφή προς ένα σύστημα συντάξεων που κινείται στο δεύτερο και τρίτο πυλώνα συνταξιοδότησης (μικτό σύστημα). Μία στρατηγική που έχει αφενός ακολουθηθεί από τις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ, αφετέρου προβλέπεται ήδη στο υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο.

β) Ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.

γ) Ενίσχυση των κινήτρων παραμονής στην εργασία και περιορισμός της πρόωρης συνταξιοδότησης.

δ) Καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής που αποτελεί αδυναμία του συστήματος, καθώς στερεί πόρους από τα ταμεία και ταυτόχρονα δημιουργεί ανισότητες και αδικίες.

ε) Εκσυγχρονισμός του εξαιρετικά σημαντικού προνοιακού θεσμού των βαρέων και ανθυγιεινών. Οι τεχνολογικές βελτιώσεις που έχουν περιορίσει τον κίνδυνο, τα μέτρα για τη ασφάλεια και την υγιεινή στην εργασία και η συνολική βελτίωση των συνθηκών εργασίας επιτρέπουν την προσεκτικότερη κατάρτιση του σχετικού καταλόγου.

στ) Μείωση του αριθμού των ταμείων, καθώς η πληθώρα των ταμείων και ο κατακερματισμός του συστήματος, εκτός από οργανωτικές αδυναμίες και την αναποτελεσματική αξιοποίηση της περιουσίας των ταμείων, συμβάλλει στη χαμηλή ανταποδοτικότητα του συστήματος, αλλά, κυρίως, προκαλεί ανισότητες και αδικίες μεταξύ των εργαζομένων με κοινά εργασιακά χαρακτηριστικά.

Να σημειωθεί ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της βιωσιμότητας και επάρκειας του συνταξιοδοτικού συστήματος και το σχετικό κόστος για την προσπάθεια κίνησης προς αυτήν την κατεύθυνση είναι μεν σημαντικό, αλλά ταυτόχρονα μικρότερο του συνολικού και μακροχρόνιου οφέλους που θα προκύψει από την αναδιάρθρωσή του.

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- Μαραβέγιας Ν., «Διακηρύξεις χωρίς αντίκρισμα για την επιστημονική έρευνα», ΤΟ ΒΗΜΑ, 4/3/2008.
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Μεσόγειο τη λεν και παίζουν παιδιά», ΤΑ ΝΕΑ, 21/3/2008
- Βερέμης Θ., «Η επιστροφή της "κατακερματισμένης" κοινωνίας», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 6/3/2008
- Παγουλάτος Γ., «Τα παράδοξα του φιλελευθερισμού», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 9/3/2008
- Ντόκος Θ., «Βασικές παράμετροι του Σκοπιανού ζητήματος», ΤΟ ΒΗΜΑ, 2/3/2008
- Ντόκος Θ., «(Ξανα)αλλάζει ο χάρτης της Βαλκανικής», Ελευθεροτυπία, 2/3/2008
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Σύγκλιση και κανόνες της Ένωσης», ΤΑ ΝΕΑ, 14/3/2008
- Κουλουμπής Θ., «Κύπρος: άλλη μια ευκαιρία;», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2/3/2008
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Κυπριακό, Ελλάδα και Ε.Ε.», ΤΑ ΝΕΑ, 7/3/2008
- Τσουκάλης Λ., «Η εθνική μας ανασφάλεια», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 23/3/2008

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

- "A watershed for clean energy", Independent, 23/03/2008
- "EU's dangerous decision on climate change that may lead to a trade war", Financial Times, 24/3/2008
- "Gordon Brown: Une Europe mondiale peut changer les choses- Propos recueillis par Eric Le Boucher, Arnaud Leparmentier et Marc Roche", Le Monde, 26/3/2008
- "Kosovo makes historic declaration of independence from Serbia", Independent, 17/03/2008
- "Nicolas Sarkozy et Angela Merkel veulent convaincre l'UE de l'utilité de l'Union pour la Méditerranée", Le Monde, 13/3/2008
- "No EU referendum", Financial Times, 8/03/2008
- "The urgency of the crisis demands radical action", Independent, 21/03/2008
- "UN and Nato troops clash with Serbs in Kosovo", Independent, 17/03/2008

- Anderson R., "Latvia plays down fear of threats to economy", Financial Times, 19/03/2008
- Atkins R., "Euro hits record after rates signal", Financial Times, 7/03/2008
- Avril P., "Monnaies : l'Europe inquiète", Le Figaro, 14/3/2008.
- Avril P., "Méditerranée : l'UE entérine le nouveau projet", Le Figaro, 14/3/2008.
- Barber T., "Climate 'threatens' European security", Financial Times, 11/03/2008
- Barber T., "Med Union blueprint avoids key questions", Financial Times, 12/03/2008
- Barber T., "Sarkozy and Merkel lay out vision for Med Union", Financial Times, 13/03/2008
- Boland V., Hope K., "Cyprus leaders attempt to unite island", Financial Times, 20/03/2008
- Bounds A., "Climate change poses 'security risk'", 3/03/2008
- Bounds A., "Italian loans breached EU rules", Financial Times, 11/03/2008
- Eaglesham J., "France and UK to press banks over debt", Financial Times, 23/3/2008
- Ferenczi T. & Ricard P., "L'Union pour la Méditerranée rentre dans le rang européen", Le Monde, 15/3/2008
- Grice A., "Senior MPs pledge tough new rules for expenses", Independent, 22/03/2008
- Hall B., "Sarkozy tests European consensus", Financial Times, 20/03/2008
- Hervé de Charrette, "Sauvons l' Union méditerranéenne", Le Monde, 1/3/2008
- Howden D., "Europe's last divided city in sight of peace", Independent, 20/03/2008
- Laitner S., "Belgium finally gets new government", Financial Times, 20/03/2008
- Lichfield J., "EU presses ahead with substantial cuts in emissions", Independent, 14/3/2008
- Lichfield J., "Sarkozy launches submarine but wants nuclear ban", Independent, 22/03/2008
- Lichfield J., "The Big Question: What is the role of the EU President, and who are the leading candidates?", Independent, 18/3/2008
- MacDonald N., "Serbia threatens to halt EU ties Financial Times", 5/03/2008
- Marion Van Renterghem, "Malaise au Conseil de l'Europe", Le Monde, 26/2/2008
- Parker G., "Leaders share a loss of voter confidence", Financial Times, 24/3/2008
- Penketh A., "Serbia recalls its US ambassador as Bush hails Kosovo independence", Independent, 19/3/2008
- Pfeifer S., "Sarkozy to press UK on military co-operation", Financial Times, 21/03/2008
- Ricard P., "Les Vingt-Sept réunis dans un climat d'inquiétude", Le Monde, 15/3/2008
- Ridet P., "A Londres, M. Sarkozy a prôné un renforcement de l'axe franco-britannique", Le Monde, 17/3/2008.
- Stephens P., "Brown's chance to build European bridges", Financial Times, 17/03/2008
- Stephens P., "European leaders need a president, not a nonentity", Financial Times, 13/03/2008
- Zimonjic V., "Military law imposed on divided Kosovo town after Serb rioting", Independent, 19/3/2008

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Α. ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

Π.Κ. Ιωακειμίδης, «Η Ελλάδα στο Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Περιφερειακό Σύστημα»

Ο καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης παρουσίασε το βιβλίο του «Η Ελλάδα στο Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Περιφερειακό Σύστημα» (Εκδόσεις Θεμέλιο) σε εκδήλωση που

διοργάνωσε στις 12 Μαρτίου ο Όμιλος Προβληματισμού για τον Εκσυγχρονισμό της Κοινωνίας (ΟΠΕΚ). Σύμφωνα με τον συγγραφέα, ο αφετηριακός προβληματισμός προέκυψε από το χάσμα που υπάρχει στην Ελλάδα μεταξύ αυτού που είμαστε και αυτού που νομίζουμε ότι είμαστε. Το κεντρικό ερώτημα που τίθεται είναι εάν η Ελλάδα ανήκει στην Ανατολή ή στη Δύση. Αναφορικά με τον τρόπο που εννοιολογήσαμε το ρόλο μας και τη θέση μας στον κόσμο, οι απαντήσεις που δόθηκαν είναι ότι η Ελλάδα είναι και δεν είναι στη Δύση. Σύμφωνα με τον Π.Κ. Ιωακειμίδη το ερώτημα για το που ανήκουμε συνοψίζεται στις ακόλουθες φράσεις: «Ανήκουμε στη Δύση» (Κ. Καραμανλής), «Είμαστε έθνος ανάδελφον» (Χ. Σαρτζετάκης), «Η Ελλάδα ανήκει στους Έλληνες» (Α. Παπανδρέου).

Στην Ελλάδα υπάρχει η εντύπωση ότι είμαστε ένα κράτος που είναι εξαρτημένο ή ιδιαίτερα φτωχό. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει η άποψη ότι η Ελλάδα είναι ο ομφαλός της γής. Αν αθροίσει κανείς αυτές τις θέσεις, κρύβεται ένα είδος ελληνικού εξαιρετισμού. Αρκετοί Έλληνες πολίτες θεωρούν ότι το διεθνές σύστημα οφείλει μια ειδική αναγνώριση στην Ελλάδα και ότι παίζουμε έναν εκπολιτιστικό ρόλο.

Στην πραγματικότητα όμως τα πράγματα δεν είναι έτσι και αυτό μπορεί κάποιος να το δει με βάση τους οικονομικούς δείκτες. Η θεσμική θέση της Ελλάδας στην Ε.Ε. είναι καλύτερη σε σχέση με το πληθυσμιακό της μέγεθος. Η Ελλάδα κατέχει προνομιακή θέση στην Ε.Ε. Συμμετέχει στην ΟΝΕ και στο ευρώ, δηλαδή στον εσωτερικό πυρήνα της Ένωσης. Κοντολογίς, ο Π.Κ. Ιωακειμίδης επεσήμανε ότι το πού βρισκόμαστε θεσμικά είναι καλύτερο σε σχέση με το μέγεθός μας. Και στο περιφερειακό σύστημα, η θέση μας δεν ανταποκρίνεται στα στερεότυπα που έχουμε δημιουργήσει.

Στο διεθνές και περιφερειακό σύστημα υπάρχουν μια σειρά από προκλήσεις και απειλές. Δεν είναι αυτονόητο ότι η Ε.Ε. θα μείνει ως έχει, ότι δε θα δημιουργηθούν συσπειρώσεις και ότι η Ελλάδα θα ανήκει και σε αυτόν τον κύκλο. Οι ιδέες που κυκλοφορούν θα επηρεάσουν τη θέση μας. Το άλλο θέμα είναι η ικανότητα της Ελλάδας να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα και πώς μπορεί να μετεξελιχθεί η ελληνική ευρωπαϊκή πολιτική. Δεν υπάρχουν ισχυρά πρότυπα στην Ε.Ε. των 27 κρατών-μελών και δεν ξέρουμε σε ποιο πρότυπο θα κινηθεί η Ελλάδα. Τέλος, το γεγονός ότι σε τομείς όπως η τεχνολογία, η γνώση, η έρευνα η Ελλάδα βρίσκεται στις τελευταίες χώρες δυσχεραίνει τη θέση της χώρας μας.

Β. ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΠΡΟΣΦΑΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ.

Άννα Βαλλιανάτου, «Ο ρόλος των μικρών και μεγάλων χωρών στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ. Πόσο κοινή είναι η κοινή εξωτερική πολιτική.» (υποστηρίχθηκε τον Ιούλιο του 2007).

Σε αυτή τη διδακτορική διατριβή καταγράφεται, αναλύεται και αξιολογείται ο ρόλος των μικρών και των μεγάλων χωρών⁵ στην άσκηση της ΚΕΠΠΑ κατά τη διάρκεια των δέκα πρώτων ετών της λειτουργίας της (1994-2003). Η διατριβή χωρίζεται σε τέσσερα μέρη. Το πρώτο Μέρος περιλαμβάνει την εισαγωγή. Το δεύτερο Μέρος αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια και αφορά τη στάση των κρατών μελών στο πλαίσιο

της ΚΕΠΠΑ. Το τρίτο Μέρος αποτελείται από τρία κεφάλαια και είναι αφιερωμένο στην περιπτωσιολογική μελέτη της τέταρτης ελληνικής προεδρίας (α' εξάμηνο 2003). Τέλος, το τέταρτο μέρος περιλαμβάνει τα συμπεράσματα.

Αναλυτικότερα:

Η διδακτορική διατριβή εξετάζει το *πνεύμα συνεργασίας* και την *ενεργητικότητα* των Προεδριών της Ε.Ε. από την εφαρμογή του θεσμού της ΚΕΠΠΑ (δεύτερο εξάμηνο 1993) έως και τον Ιούνιο 2003 (τέλος Ελληνικής Προεδρίας). Συγκεκριμένα (1^η υπόθεση εργασίας) τεκμηριώνεται ότι στο πλαίσιο της άσκησης της Προεδρίας του Συμβουλίου στον τομέα της ΚΕΠΠΑ, οι μικρές χώρες λειτούργησαν περισσότερο ως μεσολαβητές στην άσκηση της Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. σε σχέση με τις μεγάλες χώρες. Η στάση της χώρας που ασκεί την προεδρία του Συμβουλίου μελετάται με την εξέταση των προτεραιοτήτων που έχει θέσει η χώρα (Επίσημο Πρόγραμμα) σε σχέση με τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που προηγείτο και με τα εθνικά συμφέροντά της. Το πρόγραμμα της εκάστοτε Προεδρίας είναι ο καλύτερος δείκτης της σχετικής έμφασης που δίνει η χώρα που κατέχει την προεδρία στα διάφορα θέματα της ΚΕΠΠΑ. Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή πρακτική, η χώρα που κατέχει την προεδρία θα πρέπει να προσπαθεί να διατηρεί στις προτεραιότητές της τη συνέχεια της δράσης της Ε.Ε. Επιπλέον, παρουσιάζονται οι κινήσεις της κάθε Προεδρίας που καταδεικνύουν είτε την επιθυμία μεσολάβησης είτε την επιθυμία προώθησης του εθνικού συμφέροντος.

Επίσης, εξετάζεται η *συνεργασία* των Προεδριών με τους άλλους φορείς άσκησης εξωτερικής πολιτικής. Συγκεκριμένα (2^η υπόθεση εργασίας), οι προεδρίες των μικρών χωρών στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ συνεργάζονται καλύτερα με τους άλλους φορείς άσκησης της εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε. σε σχέση με τις προεδρίες των μεγάλων χωρών ενώ, την ίδια στιγμή, συγκρούονται και περισσότερο σε σχέση με τις μεγάλες χώρες. Η αποτελεσματικότητα μιας Προεδρίας επηρεάζεται και από τη συνεργασία της με την Ε. Επιτροπή και τον Έγγραφο Εκπρόσωπο και, σε μικρότερο βαθμό, με το ΕΚ.

Αναφορικά με την *αποτελεσματικότητα* των προεδριών, καταδεικνύεται ότι το μέγεθος της χώρας που ασκεί την προεδρία της Ε.Ε. δεν επηρεάζει θετικά την αποτελεσματικότητα της προεδρίας στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ (3^η υπόθεση εργασίας). Για να εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητα μιας Προεδρίας αντιπαρατίθενται οι εξεφρασμένοι στόχοι (declared intent) μιας Προεδρίας, δηλαδή οι προτεραιότητές της, με τα πραγματικά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν (κυρίως τις νομικές πράξεις και τα Συμπεράσματα του Συμβουλίου). Υπολογίζεται το χάσμα δυνατοτήτων – προσδοκιών (capability – expectation gap) της εκάστοτε Προεδρίας και εξετάζεται ο τρόπος που αντέδρασε η Προεδρία σε απρόσμενα γεγονότα, περιγράφοντας και τη γενικότερη δραστηριοποίησή της.

Η *τέταρτη Ελληνική Προεδρία* εξετάζεται ως περιπτωσιολογική μελέτη (case study). Όπως τεκμηριώνεται, η τέταρτη Ελληνική Προεδρία (α' εξάμηνο 2003) δε λειτούργησε ως σκληρός διαπραγματευτής. Προσπάθησε να προωθήσει τα συμφέροντά της μόνο στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων χωρίς, όμως, να ξεπεράσει το πολιτικό κεκτημένο της Ε.Ε. και την επίσημη ουδετερότητας της Προεδρίας της Ε.Ε. Λειτούργησε ως διαμορφωτής συναίνεσης κυρίως στη διαχείριση της κρίσης στο Ιράκ, στην ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής άμυνας, στις διατλαντικές σχέσεις και στις σχέσεις Ε.Ε.-Ρωσίας. Αναφορικά με τη συνεργασία της Ελληνικής Προεδρίας με τους άλλους φορείς της Ε.Ε. καταδεικνύεται ότι οι ευρωπαϊκοί θεσμοί συνεργάστηκαν σχετικά καλά με την Ελληνική Προεδρία. Τέλος, η τέταρτη Ελληνική Προεδρία ήταν σχετικά αποτελεσματική.

⁵ Βάσει της έκτασης, του πληθυσμού, του κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού προϊόντος και του αριθμού των ψήφων στο Συμβούλιο της Ε.Ε. ως μεγάλες χώρες ορίζονται οι Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία και Ισπανία και ως μικρές-μεσαίες χώρες οι Ολλανδία, Αυστρία, Σουηδία, Φινλανδία, Δανία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Ελλάδα, Πορτογαλία και Ιρλανδία.

Η διατριβή αυτή συμβάλλει

α. στην εξέταση διαφόρων θεωριών σε σχέση με την ΚΕΠΠΑ και την επιλογή και τεκμηρίωση της θεωρητικής προσέγγισης που συμβάλλει στη θεωρητική θεμελίωση της στάσης των κρατών μελών στην ΚΕΠΠΑ. Ο τομέας της ΚΕΠΠΑ δεν μπορεί να αναλυθεί βάσει μιας παραδοσιακής εξωτερικής πολιτικής καθώς η παραδοσιακή Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής βασίζεται σε υποθέσεις εργασίας εξωτερικής πολιτικής στο πλαίσιο του κράτους. Η Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας είναι ένα προϊόν πολύπλοκης διάδρασης διαφόρων φορέων που είναι πάντα σε διαδικασία διαμόρφωσης. Η θεωρητική προσέγγιση του εξευρωπαϊσμού, αν οριστεί ως μια διαδικασία μέσω της οποίας η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση λειτουργεί ως ανεξάρτητη μεταβλητή και καταλήγει σε πιέσεις προσαρμογής σε επίπεδο κράτους-μέλους, μπορεί να εξηγήσει τη στάση των κρατών μελών στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ. Η διαδικασία του εξευρωπαϊσμού οδηγεί σε ένα σύστημα διαμόρφωσης πολιτικής όπου οι φορείς περιορίζουν τη συμπεριφορά τους και συμβιβάζονται αναφορικά με τα εθνικά τους συμφέροντα προκειμένου να διαμορφώσουν κοινές πολιτικές.

β. στη μελέτη και στην εκπόνηση συγκεκριμένου πορίσματος για τις δυνατότητες που έχουν τα μεσαία/μικρά κράτη μέλη να συμμετέχουν σε ένα διακυβερνητικό θεσμό (ΚΕΠΠΑ) στο πλαίσιο της άσκησης της προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε.⁶

Ειδικότερα συνάγεται ότι:

- οι μικρές χώρες έχουν τη δυνατότητα να ενισχύσουν τα εθνικά τους συμφέροντα στο πλαίσιο πάντα του ευρωπαϊκού κεκτημένου και να παραγάγουν πολιτική στον τομέα αυτό στον ίδιο βαθμό με τις μεγάλες χώρες.
- η φύση της ΚΕΠΠΑ, λόγω της διακυβερνητικής της μορφής, αφήνει το περιθώριο στα κράτη μέλη της Ε.Ε. (κυρίως στα μεγάλα) που το επιθυμούν να λειτουργούν παράλληλα και εκτός αυτής προκειμένου να εκφράζουν την εθνική τους πολιτική.
- γ. στην εξέταση των παραγόντων-μεταβλητών (εσωτερικών και εξωτερικών) που επηρεάζουν τη στάση των κρατών μελών στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ.
 - τα εκτεταμένα συμφέροντα των μεγάλων χωρών δεν επηρεάζουν θετικά την άσκηση της προεδρίας στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ (μεσολαβητικός ρόλος, αποτελεσματικότητα, συνεργασία).
 - ο βαθμός εξευρωπαϊσμού της χώρας καθορίζει τη στάση της χώρας στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ. Το να ενεργεί μια Προεδρία ως διαμορφωτής συναίνεσης και να ορίζει ρεαλιστικές προτεραιότητες συνδέεται με την αντίληψη του εξευρωπαϊσμού καθώς αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει την επαναξιολόγηση των εθνικών συμφερόντων σε ευρωπαϊκό πλαίσιο
 - η ταυτότητα του κράτους που ασκεί την προεδρία (π.χ ουδετερότητα), οι προσδοκίες των τρίτων για τη χώρα, η εσωτερική κατάσταση που επικρατεί εκείνη την περίοδο στο εσωτερικό της χώρας καθορίζουν τη στάση της χώρας.
 - Ιδιαίτερα για τα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, η στάση των κρατών μελών καθορίζεται και από τις ιδιαίτερες ευαισθησίες τους και διαφοροποιείται αναλόγως.

⁶ Ο θεσμός της Προεδρίας της Ε.Ε. παρέχει ευκαιρίες για τον καθορισμό πολιτικών προτεραιοτήτων επηρεάζοντας την ατζέντα της Ε.Ε. Ιδιαίτερα στο δεύτερο πύλωνα διευκολύνεται η διαμόρφωση της ατζέντας από την Προεδρία επειδή τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να εισηγούνται προτάσεις.

Γ. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Castles G. F., Obinger H., "Worlds, Families, Regimes: Country Clusters in European and OECD Area Public Policy", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Crouch C., "Change in European Societies since the 1970s", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Egeberg M., "European Government(s): Executive Politics in Transition?", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008. Abstract: This article starts by discussing 'agencification' and fragmentation in national governments. When dealing with the problems that these developments might cause for democratic control and agency accountability, one only tends to look at the relationships between agencies and various national stakeholders, in particular ministerial departments. Has a 'methodological nationalism' hindered us from seeing the emerging executive centre at the level above, i.e. the European Commission, and the re-coupling of nationally decoupled agencies into a multilevel Union administration? The development of the EU, due to its peculiar institutional architecture, takes quite another direction than intergovernmental cooperation and comes to challenge governments in an unprecedented way. National agencies become parts of two administrations - a national as well as a Union administration.
- Ferrera M., "The European Welfare State: Golden Achievements, Silver Prospects", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008. Abstract: For the welfare state the last 30 years have witnessed a turbulent transition from the 'Golden Age' of expansion to a 'Silver Age' of permanent austerity. This shift has been the result of external pressures and of internal transformations of domestic economies and social structures. Permanent austerity has entailed incisive institutional adaptations and has been accompanied by a 'new politics', centred on a plurality of 'blame avoidance' strategies on the side of parties and governments. The article summarises and discusses the main factual developments since the mid-1970s but it also surveys the main strands of academic debates on both the expansion and the crisis phases. The author argues that comparative welfare state research has been one of the liveliest fields of political economy - a field marked by important analytical and theoretical advances and by the accumulation of relevant and systematic empirical knowledge about a key institution of the European political landscape.
- Goetz H. K., "Governance as a Path to Governmen", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Goetz H. K., Mair P., Smith G., "Trajectories of European Politics: An Introduction", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Hooghe L., Marks G., "European Union?", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Immergut M. E., Anderson M. K., "Historical Institutionalism and West European Politics", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Inglehart F. R., "Changing Values among Western Publics from 1970 to 2006", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Keating M., "Thirty Years of Territorial Politics", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Klingemann H.-D., "Capacities: Political Science in Europe", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Kriesi H., "Political Mobilisation, Political Participation and the Power of the Vote", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Lodge M., "Regulation, the Regulatory State and European Politics", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Lovenduski J., "State Feminism and Women's Movements", West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008

- Mair P., **“The Challenge to Party Government”**, West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Morlino L., **“Democracy and Changes: How Research Tails Reality”**, West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008
- Schmidt A. V., **“European Political Economy: Labour Out, State Back In, Firm to the Fore”**, West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008. Abstract: Much has changed in European political economy over the past 30 years, both in terms of the political economic realities and the scholarly explanations of those realities. National economic policies and policymaking have undergone major transformations, largely in response to the pressures of globalisation and Europeanisation. Such transformations have entailed significant alterations in the role of the state, the importance of business, and the power of labour. In light of these changes in the political economic realities, political economists have shifted their focus over time, first taking labour out of the equation, then bringing the state back in only to devalue it in light of globalisation and Europeanisation before putting the firm front and centre. Only recently has the state been brought back in yet again while labour has made a comeback.
- Schmitter C. P., **“The Changing Politics of Organised Interests”**, West European Politics, Volume 31, Issue 1 & 2, 2008

Δ. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- **“A harsh reality check for the EU”**, EPC Post-Summit Analysis, 17/3/2008, www.epc.eu
- Allam M.S., Achim G., **“Adopting the Euro in Post-Communist Countries: An Analysis of the Attitudes toward the Single Currency”**, Max Planck Institute for the Study of Societies, 5/3/2008, www.mpi-fg-koeln.mpg.de
- Atger Faure A., **“The Abolition of Internal Border Checks in an Enlarged Schengen Area: Freedom of movement or a scattered web of security checks?”**, CHALLENGE Papers, 20/3/2008, www.ceps.eu
- Behrens A., Egenhofer C., **“Energy Policy for Europe: Identifying the European Added-Value”**, CEPS Task Force Reports, 6/3/2008, www.ceps.eu
- Bigo D., Carrera S., Guild E., **“What Future for the Area of Freedom, Security and Justice? Recommendations on EU Migration and Borders Policies in a Globalising World”**, CEPS Policy Briefs, 20/3/2008, www.ceps.eu
- Chrysoschoou D., **“Reinventing republicanism in late modern Europe”**, Κείμενα Ενημέρωσης EKEM, 12/3/2008, www.ekem.gr
- Curtin D., Egeberg M., **“Tradition and Innovation: Europe’s Accumulated Executive Order”**, ARENA Working Papers, 18/3/2008, www.arena.uio.no
- De Grauwe P., **“Act now to stop the markets’ vicious circle”**, CEPS Commentaries, 21/3/2008, www.ceps.eu
- Düzgit Aydın Senem, **“Just how ‘revolutionary’ is Turkey’s hadith project?”**, CEPS Commentaries, 17/3/2008, www.ceps.eu
- Emerson M., **“Making sense of Sarkozy’s Union for the Mediterranean”**, CEPS Policy Briefs, 7/3/2008, www.ceps.eu
- Fandel M.-H., Zuleeg F., **“Gain without pain: towards a more rational use of energy”**, EPC Working Paper No.29, 5/3/2008, www.epc.eu
- Guild E., Carrera S., Geyer F., **“The Commission’s New Border Package: Does it take us one step closer to a ‘cyber-fortress Europe’?”**, CEPS Policy Briefs, 5/3/2008, www.ceps.eu
- Missiroli A., **“An independence foretold – and a foregone conclusion”**, EPC Commentary, 4/3/2008, www.epc.eu
- Missiroli A., Bacquias J., **“Commissioners on the move”**, EPC Commentary, 20/3/2008, www.epc.eu
- Nicolaidis A., **“Defying all odds: The Balkans and the “Post-Accession” integration process”**, Κείμενα Ενημέρωσης EKEM, 7/3/2008, www.ekem.gr

- Risse T., Grabowsky J. K., **“European Identity Formation in the Public Sphere and in Foreign Policy”**, RECON Online Working Papers, March 2008, www.reconproject.eu
- Ruzik A., **“Retirement Decisions as a Function of Socio-Economic Factors in Central and Eastern European Countries”**, ENEPRI Research Reports, 11/3/2008, www.ceps.eu
- Statham P., **“Political Party Contestation over Europe in Public Discourses: Emergent Euroscepticism?”**, ARENA Working Papers, 3/3/2008, www.arena.uio.no
- Zuleeg F., **“Europe, globalisation and the Single Market: lessons and comparisons”**, EPC Commentary, 11/3/2008, www.epc.eu
- Έκθεση του ΕΚ σχετικά με την ιδιαιτερότητα της θέσης των φυλακισμένων γυναικών και τον αντίκτυπο της φυλάκισης των γονέων στην κοινωνική και οικογενειακή ζωή (2007/2116(INI)), Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων (Εισηγήτρια: Μαρία Παναγιωτοπούλου-Κασσιώτου)
- Κούγιας Κ., **«Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης στο πλαίσιο της ανανεωμένης Στρατηγικής της Λισαβόνας (2008-2010). Προοπτικές Ενδυνάμωσης στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον»**, Κείμενα Ενημέρωσης EKEM, 19/3/2008, www.ekem.gr

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- 31/3/2008: Η Ελληνική Πανεπιστημιακή Ένωση Ευρωπαϊκών Σπουδών (ΕΠΕΕΣ) διοργανώνει σε συνεργασία με τις εκδόσεις Θεμέλιο εκδήλωση με θέμα: **«Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελλάδα»** με την ευκαιρία της έκδοσης των δύο συλλογικών τόμων: Η Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση (επιμ. Ν. Μαραβέγια - Μ. Τσινισιζέλη), και Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (επιμ. Ν. Μαραβέγια). Στην εκδήλωση συμμετέχουν οι: Ντόρα Μπακογιάννη (Υπουργός Εξωτερικών), Ευάγγελος Βενιζέλος (Καθηγητής Α.Π.Θ, Βουλευτής ΠΑΣΟΚ), ο Δημήτρης Παπαδημουλής (Ευρωβουλευτής Συνασπισμού), Ναπολεων Μαραβεγιάς (Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών), Μιχαήλ Τσινισιζέλης, (Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών). Τη συζήτηση συντονίζει ο Κ. Στεφάνου (Πρόεδρος της Ελληνικής Πανεπιστημιακής Ένωσης Ευρωπαϊκών Σπουδών και Πρόεδρος του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων του Παντείου Πανεπιστημίου), Υπουργείο Εξωτερικών.
- 26/3/2008: Το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (Ε.Κ.Ε.Μ.) παρουσίασε της τελευταία του έκδοση: **«Η νέα πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελλάδα»** (εκδ. Παπαζήση) των Παναγιώτη Λιαργκόβα (Αναπληρωτή Καθηγητή Παν/μιου Πελοποννήσου) και Γιώργου Ανδρέου (Διδάκτορα Πολιτικών Επιστημών). Για το βιβλίο μίλησαν ο Γιάννης Βαληνάκης (Υφυπουργός Εξωτερικών, Βουλευτής Δωδεκανήσου Ν.Δ.) και η Άννα Διαμαντοπούλου (τέως Επίτροπος στην Ε. Ε., Βουλευτής Α΄ Αθήνας ΠΑΣΟΚ). Τη συζήτηση συντόνισε ο κ. Γιάννης Κοφίνης, Πρόεδρος και Γενικός Διευθυντής Ε.Κ.Ε.Μ., Αθήνα.
- 18/3/2008: Η Ένωση Εμπειρογνομόνων του Υπουργείου Εξωτερικών διοργάνωσε Επιστημονική Ημερίδα με θέμα **«Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση»**. Χαιρετισμό απηύθυνε ο Πρέσβης επί τιμή κ. Β. Θεοδωρόπουλος. Ομιλητές ήταν ο Π.Κ. Ιωακειμίδης (Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών), ο Αχιλλέας Μητσός (πρώην Γενικός Διευθυντής Ευρωπαϊκής Επιτροπής), ο Πάνος Καζάκος (Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών).
- 17/3/2008: Το ΕΛΙΑΜΕΠ διοργάνωσε κλειστή συνάντηση με θέμα **«Εξελίξεις στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη»** και ομιλητή τον Δρα Janusz Bugajski (Διευθυντή του

Προγράμματος "New European Democracies", του Κέντρου Στρατηγικών και Διεθνών Σπουδών, Ουάσιγκτον), Αθήνα.

- 5/3/2008: Το ΕΛΙΑΜΕΠ διοργάνωσε κλειστή συζήτηση με θέμα «Πρόσφατες εξελίξεις στα Βαλκάνια: Επιπτώσεις για την περιφερειακή σταθερότητα» με τον John Fraser (Εμπειρογνώμονα για Βαλκανικά Θέματα, Privy Council Office, Οτάβα, Επισκέπτη Καθηγητή στο Ινστιτούτο Ευρωπαϊκών και Ρωσικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Carleton).
- 29/2/2008: Το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών διοργάνωσε Επιστημονική Συνάντηση με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 25 ετών της λειτουργίας του Τμήματος με θέμα: «Προβληματισμοί στη Σύγχρονη Πολιτική Επιστήμη». Α' Ενότητα: Γ. Παπαδημητρίου (συντονιστής), Κ. Τσουκαλάς, Κ. Σπανού, Α. Μακρυδημήτρης, και Μ. Παντελίδου. Β Ενότητα: Θ. Βερέμης (συντονιστής), Π. Καζάκος, Νικολακόπουλος, Θ. Κουλουμπής, Π. Κιτρομηλίδης, Αθήνα.

Η Έδρα «Κωνσταντίνος Καραμανλής» in Hellenic and Southeastern European Studies, Fletcher School of Law and Diplomacy ξεκίνησε μια σειρά κειμένων εργασίας (Working Papers) σχετικά με την πολιτική και τον πολιτισμό της Ελλάδας και της Ευρώπης. Παράλληλα, συνεχίζονται οι πρωτοβουλίες για το post-doctoral fellowship και τις λοιπές ερευνητικές ευκαιρίες. Μπορείτε να ενημερωθείτε αναλυτικότερα στην ιστοσελίδα: fletcher.tufts.edu/karamanlischair/default.shtml

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- Δούση, Εμμανουέλα, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Ανδρέου, Γιώργος, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Μπότσιου, Κων/να, Μεταξύ ΝΑΤΟ και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002,
- Κουτσιαράς, Νίκος, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- Κοτσιαρός, Αθανάσιος, "www.ΠολιτικόΙσλάμ.online.tr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Διαμαντίκος, Κωσταντίνος, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- Koutsiaras, Nikos, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens 2005.
- Διαμαντίκος, Κων/νος - Τριαντόπουλος, Χρήστος, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- Καζάκος, Πάνος, "Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- Κουτσιαράς, Νίκος, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Kok: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- Καζάκος, Πάνος, "Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- Λάβδας, Κώστας - Χρυσόχου, Δημήτρης, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- Διαμαντόπουλος, Χρήστος, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκή παράδοση". WP. A01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ. "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0202
- Kazakos, Panos, *After the Constitutional Debacle: What way ahead for the Union?*, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- Kazakos, Panos, *Scenarios for the future of Europe*, WP. A01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0105
- Koutsiaras, Nikos - Andreou, George, *Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013*, WP. A01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0104
- Kazakos, Panos, *Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003* στο eeep.pspa.uoa.gr/WEP.pdf
- Ananiadis, Blanca, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- Diamantopoulos, Christos, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- Kaczynski, Piotr Maciej, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs (Warsaw) στο eeep.pspa.uoa.gr/IPA.pdf
- Taylor, Paul, *The State of European Integration: a view on the present and future perspective*, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)01](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)01)
- Maniatakis, Antonis, *The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples*, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)02](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)02)
- Trechsel, Alexander, *The Swiss model: a bonanza for EU studies*, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)03](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)03)
- Papadopoulou, Lina, *Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements*
- Kassimatis, George, *Common cultural roots - The cornerstone of the European Union* IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)05.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)05.pdf)

- **Pagoulatos, George**, *Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma*, IEIP-EKEM (Conf.) 06_στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 06.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 06.pdf)
- **Castiglione, Dario**, *Notes on "The role of political identity in European integration"*, IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 08.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 08.pdf)
- **Bellamy, Richard**, *New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation?* IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 08](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 08)
- **Attina, Fulvio**, *Building the Union: an evolutionist interpretation*, IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 09.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 09.pdf)

B. Ερευνητές και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- **Σκάλλκος, Δημήτρης**, "Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μία προσέγγιση ανα-σημασιοδότησης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας", WP. B02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- **Παπούλιας, Ενάγγελος**, *Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μουσειών. Περιπτώσιολογική μελέτη Αρκαδίας*, WP. B01/07, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- **Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος**, *Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικό - οικονομικών παρεμβάσεων*, WP. B05/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- **Ματσουκά, Κλεοπάτρα**, *Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Προβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις*, WP. B04/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- **Μπουρίκος, Δημήτρης**, *Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, Επισημάνσεις και προτεινόμενη βιβλιογραφία*, WP. B03/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- **Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος - Λαμπρίδης, Παναγιώτης**, "Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις", WP. B08/04 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- **Μανούζας, Ζήσης**, "Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης;", WP. B07/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- **Σοφού, Στεργούλα**, "Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων", WP. B06/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- **Τραντίδης, Αρης**, "Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια", WP. B05/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- **Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna**, *The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?*, WP. B02/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0206
- **Kotsiaros, Athanasios**, *The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse*, WP. B01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0106
- **Triantidis, Aris**, *Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy*, WP. B03/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- **Choros, Panagiotis**, *Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean* WP. B02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- **Vallianatou, Anna**, *The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?*, WP. B01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0105
- **Triantafillou, Martha**, *Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia*, WP. B04/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- **Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, *FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece*, WP. B03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- **Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, *The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management*, WP. B02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- **Andreou, George**, *Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness"*, WP. B01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0104

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- **Τσαπακίδης, Χρήστος**, «Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις», RUT-WP04/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>
- **Kotsiaros, Athanasios**, "Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism", RUT-WP03/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- **Κοτσιαρός, Αθανάσιος** (επ.), «Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγμάτευση ενάντια στη θέληση των ευρωπαίων πολιτών;» RUT-WP02/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- **Τριαντόπουλος, Χρήστος**, «Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;», (2007) RUT-WP01/07 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>